

קמג

חיי אדם כלל עח הלכות שבת

חוץ ל"ב מיל י"א דלכ"ע אינו אלא מדרבנן (מ"ד מ"א) ואם עירבו הבעלים לרוח אחד אין שום אדם יכול להוליכם לרוח אחרת אלא מה שהבעלים מותרים לילך ואם השאיל כלים לאחר השואל נקרא בעלים ואפילו רק הבטיח לו להשאיל לו מעי"ט ולא נטל השואל מבית המשאיל עד הלילה אעפ"כ קנה שביתת השואל (סימן ט"ז) ולכן ישראל שהשאיל כליו לנכרי שמחוץ לתחום והחזיר לו בשבת או ביו"ט אסור לטלטלן חוץ לד"א שקנו שביתה אצל הנכרי ולא עוד אלא אפי' כליו של נכרי קונים שביתה אצל הנכרי אע"ג שהנכרי אינו בר שביתה גורו חכמים חפצי נכרי אמו חפצי ישראל ולפיכך נכרי שהביא כליו של ישראל שהיו מונחים חוץ לתחום וא"כ ע"כ קנו שביתה במקומו שהרי א"א ליתן להם שביתה בעליהם כיון שהוא חוץ לתחום או שהביא כליו של נכרי בשדה ובמקום שאין מוקף מהיצות אסור לטלטלן חוץ לד"א ואם הביא הנכרי למקום שמוקף היקף כגון לעיר המוקף מהיצות או להצר או למבוי שמתוקן בעירוב כדון או לבית כל היקף נחשב להם כד"א ומותר לטלטלן בכל היקף וה"ה אם הביא דבר מאכל שאין בו חשש צידה ומחובר כמבואר בדין נכרי שעשה מלאכה בשבת כלל ס"ג (סי' מ"ב). אבל חפצי הפקר אין קונים שביתה אלא המוציא הראשון הם כרגליו ואינו יכול להוליכו רק למקום שהוא מותר לילך שם לפיכך הריץ מלא מים שבין ב' תחומי שבת מקצתו בתחום עיר זה ומקצתו בתוך תחום של עיר אחרת אם הם מים מכונסים שתיים אסורות למלאות אפילו בתוך תחום שהמים שבתוך התחום קונים שביתה העיר דכיון שסמוכים לעיר דעת אנשי העיר עליהם ולא הוי כחפצי הפקר. וצריך לעשות מהיצה של קנים בעלמא בסוף התחומין להפסיק אפילו רק מהיצה תלויה שאינו מגיע לקרקע ההריץ דבמים הקילן דגם מהיצה תלויה מתיר אבל אם הם מים המושכים אינם קונים שביתה כלל אלא הרי הם כרגלי הממלא. ובור של תבן העומדת בין ב' תחומין אלו מאכילין מכאן ואלו מאכילין מכאן כיון שאין מערבין ולא גורינן שמא יקה אחד מהלק חבירו (מ"ג):

(ב) ישראל שעבר והוציא פירות חוץ לתחום אם במזיד הוציא אסורים באכילה לכל ישראל באותו שבת וי"ט אע"ג דנכרי שהביא מהוץ לתחום אינו אסור אלא למי שהובא בשבילו כיון שנעשה האיסור ע"י ישראל המזיד טפי ואסור לטלטלן חוץ לד"א אפילו הכניסם לעיר המוקף הומה כדון יצא לדעת לעיל כלל ע"ו בס"י כ' ואם בשוגג מותר לאכלם בני אדם הדרים שם אבל למי שהביא אסור דלא גרע מנכרי שהביא פירות מהוץ לתחום דאסור למי שהובא בשבילו והריטבי"א כ' דאפילו לבב"ל מותר כיון שהיה הוציאה בשוגג וכ"מ ברמב"ם (ועיין כלל ט' כ"א סימן ט'). ואסור לטלטלם חוץ לד"א אמות אם הוא מקום שאינו מוקף מהיצה ואם הוא במקום שמוקף מהיצות כל היקף להם כד"א כדון יצא שלא לדעת שם בסומן י"ח. וכ"ן נשהם עדיין חוץ לתחום אבל אם החזיר לתחומן הראשון אפי' במזיד ואעפ"י שלא החזיר לעיר הרי הוא כאלו לא יצאו ממקומם ויש להם אלפים לכל הרוח וכו' עדיפי הפירות מאדם שיצא חוץ לתחום וחזר כדלעיל שם סימן י"ט דפירות נחשבים לעולם כאנוסים וא"כ ה"ז כדון מי שיצא באונס וחזר באונס לעיל ס"י י"ח ומותר באכילה אפי' לאותו ישראל שהחזיר במזיד כדון שהחזיר אין שום איסור עליהם (ועיין מה שכתבתי כלל ט' כ"א סימן ס' ועיין עוד בכלל ק"ה סימן מ"ה):

הלכות יום טוב.

כלל עט. דין עיו"ט ודיני קידוש ליו"ט:

(א) דין עיו"ט כע"ש לכל דבר וראוי לכל אדם לטבול עצמו בעי"ט זכר למקדש שהיו כל ישראל מהוייבים לטהר עצמם ברגל להראות בבהמ"ק ומגלחין ונוטלין צפרנים. וכל דבר שאסור לומר לנכרי בע"ש לעשות בשבת אסור גם כן בעי"ט במלאכות דאסורות ב"ט:

חיי אדם כלל עט פ הלכות יו"ט

(ב) נהגו שלא להקזיז דם בשום עירי"ט דבערב שבועות יצא שר דשמייה טבוח ואלו לא קבלו ישראל את התורה הוי טבח להון לבשרייהו ולדמייהו וגורו רבנן על כל עירי"ט משום ערב שבועות . (וטרעפין) שקורין (זאלקעס) או (קעפ זעלין) יש מתירין מלבד הושענא רבה שהוא יום הדין ועכי"פ בערב שבועות יש להחמיר ובלילה שלפני ערב יו"ט מותר להקזיז חוץ מליל הושענא רבה ועירי"ט אחרון של פסח הכל מותר דאינו רגל בפ"ע (מ"א סימן מס"ח) וכ"ז כשרוצה להקזיז לבריאות אבל משום סכנה כבר דשו בו רבים ושומר פתאים ה' ואפילו בערב שבועות התיר בא"ר כשציוו הרופאים בחולה שיש בו סכנה דל"ל דוקא הקזה שלהם אסרו משא"כ בהקזה שלנו ולכן במקום סכנה יש להתיר אבל לא בלא"ה :

(ג) קידוש של יו"ט אינו אלא מדרבנן ומ"מ דין קידוש ב"ט כדון קידוש בשבת לכל דבר (סי' נע"ח) אלא שבי"ט מוסף לברך שהחיינו בין בליל ראשון ובין בליל שני עבור י"ט דכיון דליל ב' הוא משום ספיקא דיומא ושמא היה חול ולכן חייב לברך גם בליל ב' ואם לא בירך בליל א' ונזכר ביום א' מברך בכל שעה שנזכר וכן אם לא בירך בלילה ב' אימת שנזכר אפילו ב"ט האחרון מברך (מפ"ג נמ"ח) וא"צ להניח בליל ב' פרי הדרש לברך שהחיינו כיון שהוא משום ספק (מ"ר נמ"ח) אבל בליל ב' של ר"ה נוהגין להניח לפניו פרי הדרש דכיון דב' ימים של ר"ה הוי כיומא אריכא ולכן ס"ל למקצת פוסקים דאין מברכין יו"ט החיינו בליל ב' ולכן מנהיגין פרי הדרש משא"כ בב' י"ט שי"ג. ומ"מ אפי' בר"ה אם אין לו פרי הדרש מברכין שהחיינו . ובסוכות חייב לברך שהחיינו משום י"ט ונם משום סוכה ולכן אם היה אנוס וכה"ג שלא אכל בסוכה בלילה ראשונה אע"ג שבירך בביתו למחר או באיזה יום מז' ימי סוכה כשנכנס בסוכה מברך שהחיינו משום סוכה ומ"מ מי שלא אכל בסוכה בליל ב' וכבר בירך שהחיינו בביתו למחר כשנכנס בסוכה א"צ לברך שהחיינו דשהחיינו שבירך פעם אחת משום סוכה סגי (ועיין נא"ר סי' ג' תרמ"ח) ולכך בליל א' דסוכות מברך לישב בסוכה תיכף אחר קידוש ואח"כ שהחיינו דשהחיינו קאי גם על סוכה אבל בליל ב' דשהחיינו לא קאי על סוכה רק על יו"ט ולכן מברכין שהחיינו תיכף אחר קידוש ואח"כ לישב בסוכה (כהכרעת הש"ע ורמ"א נס"ח תרס"א וכו"כ א"ר שם נזכר גדולים דלא כרמ"ל וע"ז ומ"א שם ומה שכתב הש"א ר"ס תרמ"ג דאם הייתה הסוכה עשויה מנכך זמן ואח"כ סוכה היינו דוקא כשינכך נעשת עשויה וכו"ה נמ"ח) ובשביעי של פסח אין מברכין שהחיינו שהכל רגל א' אבל בשמיני עצרת וש"ת מברכין שהחיינו דש"ע רגל בפ"ע :

כלל פ . דין מלאכות של יו"ט וזורע וחורש וקוצר ומעמר :

(א) כל המלאכות האסורות בשבת בין מדאורייתא או דרבנן אסורין ב"ט וכן כל דבר שאסור לעשות בצרכיו אעפ"י שאין בו מלאכה המבואר בכלל ס' . וכל דבר שאסור לדבר בו (בכלל ס"א) מה שאסור בשבת אסור ביו"ט . וכל הדברים שאסור שמא יקחוב כמבואר בכלל ל"ח סימן ל' כגון אין דנין בו וכן כל עניני מקח וממכר וכל מיני שחוק דאסור בשבת כדלעיל כלל ל"ד ה"ה ביו"ט . ולכן הנצרך בשר ליו"ט לא יאמר לטבח תן לי בסלע או בשתיים אלא מחלק כפי החלקי שדרך לחלק בעירי בלא פיסוק דמים ומביא ב' בהמות ואומר זו כזו ולמחר שמין הנשאר וכפי שישוה כך יפרע לו אבל אסור שיאמר לו מה שאתה נוטל בעד זו אתן לך בעד זו דהוי סכים מקח . והא דמותר לחלק דוקא בלא גורל אלא שהם מותרים זה לזה אבל אם מקפידין עד שצריכים גורל אסור אפי' בלא גורל דגורדין שמא יבואו לידי משקל ומדה ומנין . ודוקא חברים אבל שכנים שאינם חברים . . . שילו מקפידים מותרים לחלק בלא גורל . ואסור לשקול בשר אפי' בביתו לידע כמה יבישל ולא מהני בפוחת מעט או מוסף מעט כמו במשקל בכלל ל"ח דהתם מחזי רק כשופך אל כלי משא"כ במשקל בכל ענין אסור ואפי' ליתנו בכף מאזני לשמרו מן העכברים אסור אם הוא תלוי במקום שרגילין לשקול ביה ואסור ליקח המשקל ביד אחד והבשר ביד שני אבל לשקול בידו דהיינו שמשער כמה יש בו

מותר

קמד

חיי אדם כלל פ פא הלכות וי"ט

מותר אבל אם הוא אומן שיודע לכיין בצמצום גם זה אסור ודוקא למכור אבל בתוך ביתו לידע כמה יבשל מותר אפילו באומן. ואם יודע לכיין בדרך חתיכתו לחתוך לישראל או ב' הותך כדרכו וכן מותר לומר לו תן לי כך וכך ליטרות שאינו מכיין למשקל רק להודיע לו כמה צריך (תיק) כללו של דבר אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד אלא בשבת הייבן סקילה והטאת ובי"ט לוקה הוי' ממלאכת אוכל נפש כגון השחיטה והאפיסה והבישול וההוצאה של אוכל נפש מרשות לרשות וההבערה לבשל בהן האוכל נפש דכל אלו מותרים אם הם לצורך אכילה וכן מכשירי אוכל נפש שלא היה אפשר לעשותם מעי"ט כמו שנבאר בכלל פ"ה וצ"ד אבל אוכל אפילו היה אפשר לעשות מעי"ט מותר לעשותו בי"ט. ומ"ט אם אינו מפיג טעם כלל כגון בישול פירות יבישים יש להחמיר לעשות מעי"ט ומיהו אם אין לו פנאי וכ"ש ששכח ולא עשה מעי"ט מותר לעשותו בי"ט ע"י שינוי קצת כמו שנבאר לקמן כלל פ"ה סי' ז' א"ה (תל"ה נמ"א ס"ק ז' ג') :

(ב) מלאכות אלו השייכים בא"ג וכן הוצאה והבערה אפילו אינו צריך להם בי"ט לאכילה ממש אלא לאיזה צורך כגון הוציא לטיול ולהדליק לכבוד ריבוי גרות מותר דאמרינן מתוך שהותרה לצורך א"ג מקרא דאך אשר יאכל לכל נפש הותרה נמי לצורך איזו הנאה וטיול שצריך לו לבו ביום דאפשר יאכל משמע נמי הנאה וכאלו אשר יהנה לכל נפש ואם עשה שלא לצורך כלל כגון המבשל מי"ט לחול אם הוא עדיין שהות ביום שאפשר לאכול ממנו או אפילו אם הוא כבר אכל מ"מ אלו באים אורחים היה עדיין שהות שיאכלו בו ביום אעפי' דמי"ט אסור מדרבנן מי"ט אינו לוקה לכ"ע ואם הוא כבר סמוך להשיכה עד שא"א לשום ישראל לטעום ממנו באותו היום י"א דחייב (תקכ"ז) :

(ג) לפיכך החרישה והזריעה שאינן שייכים לא"ג בי"ט לוקין עליהם מן התורה לכ"ע וכל מה שאסור בשבת אסור בי"ט (תל"ה) :

(ד) קוצר ומעמר ודש וזורה וטוחן ומרקד וצידה אעפי' שהם מלאכות שעושיין בא"ג עצמו ואפשר להנות מהם בי"ט אעפי"כ כלם אסורים אלא עפי' אופנים שנבאר בכל מלאכה ומלאכה. ומיהו י"א דבאמת מדאורייתא מותר אלא שהכמי' אסרוהו (סג) מפני שכולן הם מלאכות שנעשים לימים הרבה עפי' רוב ואלו היו מותרים בי"ט יתבטלו משמחת י"ט לפיכך אסרו הכל אפי' מה שצריך ליומו ועוד שאין בהם הפסד אם יעשה מעי"ט וי"א דכולם אסורים מדאורייתא מגז"כ ולא התירה התורה מלאכת א"ג רק מלישה ואילך ועוד יש טעמים אחרים (סג) עי' בב"ב בשם המ"מ ומדברי הב"י משמע דסברת המ"מ שהוא מדרבנן ובאמת במ"מ מבואר שהוא דאורייתא שכ' שיש מי שסובר שכולם מדאורייתא ואח"כ כי הטעם מפני שמלאכת עבודה כולל כל שצריך לזה עבדים ע"ש וכן דעת הרשב"א :

(ה) לפיכך אין עולין באילן ולא רוכבין ע"ג בהמה כמבואר הכל במלאכת קוצר בהל' שבת וכל מה שאסור בשבת אסור בי"ט (תקכ"ז) .

(ו) המעמר והוא המאסף יחד וצובר צבורים במקום גידולן פירות או קש או עצים. לפיכך אין מביאין עצים מן השדה אפי' היו מכונסין שם מעי"ט שמא יטעו הרואים ויחשדוהו שאסף מן המפורזים וכן אסור ללקט ולהניח בחצר בין עצים גדולים או קטנים אם לא שמדליק שם בחצר דאז מותר ללקט ממה שמונח לפניו. ובשדה גם זה אסור (סי' תקכ"ב) :

(ז) היה לו עצים מכונסים בתוך מקום שמוקף מחיצות אעפי' שהוא רחוק מביתו אם הוא בתוך התהום וגם יש לו שם מסגרת בענין שהוא מקום משתמר מותר להביא ממנו עצים ואם אינו מקום המשתמר או שרחוק יותר אסח דעתיה מיניה והוי מוקצה (סג) :

כלל פא. דין דש וחליבת פרות (בש"ע סי' תק"ה) :

(א) הדין אעפי' שהוא בא"ג כבר בארנו דאסור לרמבים מדרבנן ולרשב"א מדאורייתא מ"מ ברברים שאינן אסורים בשבת אלא מדרבנן כמו שמבואר הכל בהל' :

חיי אדם כלל פא הלכות שבת

בהל' שבת יש מהם שהתירו הכמים ב"ט וכן בשאר מלאכות והיינו מה שהוא נצרך מאוד לשמחת י"ט. לפיכך אע"ג דיש אוסרין בשבת לסחוט אשכול של ענבים אפי' לתוך האוכל מ"מ ב"ט מותר אם סוחט לתוך אוכל דלא קי"ל בשבת להחמיר אלא משום הומרא דשבת אבל ב"ט סמכינן על רוב הפוסקים דאין זה דומה לדש דמלאכת דש הוא על א' משני אופנים או שמפרק אוכל מן הקש והתבן כדישה בתבואה או שסוחט משקה מאוכל כסחיטת זיתים וענבים וכיון שסוחט לתוך האוכל קי"ל דמשקה הבא לתקן האוכל הוי המשקה ג"כ אוכל וא"כ אינו דומה לסחיטת ענבים למשקין וגם ההרצנים אינן פסולת גמור וא"כ אינו דומה לדישה בתבואה ולכן מותר (ע' מה שכתבתי בהל' שבת במלאכת דש נכ"ס סי' ז' ג' ומנין לדברים):

(ב) ולפיכך מותר ג"כ לחלוב פרה אפי' ע"י ישראל לתוך האוכל מבהמה העומדת לאכילה אע"ג דבשבת אסור היינו משום דבשבת א"א לשחטה ונהשבת הבהמה כפסולת גמור אבל ב"ט דמותר לשחטה וא"כ אין כאן פסולת כלל ולא דמי לדש דגן משבלין שהם פסולת גמור וגם אינו דומה לסחיטת ענבים כיון שהחלב לאוכלין (תק"ה):

(ג) בד"א שהחלב לתוך אוכלין מרובין כגון שהחלב לתוך לביבות שרוצה לאכלן בו ביום ונותן בו כ"כ לביבות כפי השיעור שראוי לאותו חלב אם מעט או הרבה ומכ"ש אם נבלע כל החלב בהאכלין אבל לחלוב ללביבות או פרוורין מעט יותר ממה שצריך לתקנו אסור אפילו ע"י נכרי דכיון דאינו בא לתקן האוכל הרי הם משקין גמורים והוי דש ממש כסחיטת ענבים כמו שבארנו בהל' שבת:

(ד) בד"א בבהמה העומדת לאכילה אבל אם עומדת לחלוב וא"כ אסור לשחטה ב"ט שהרי היא מוקצה כמו שנבאר לקמן א"ה בדיני המוקצה וא"כ הבהמה נהשבת לפסולת ולכן אסור לחלוב אפי' לתוך האוכלין שהרי הוא כמפרק דגן משבלין. ונ"ל דאם יש בזה מניעת שמחת י"ט שאין לו מה שיאכל כ"א מאכלי חלב כיון דיש מתירין מוקצה ב"ט יש לסמוך עליהם ולהתיר לחלוב לתוך האוכלין כדרך שנתבאר בס"ג (ועוד שהרי הרמב"ן מתיר לעולם וכ' הבי"ד וד"מ דקקטינן להקל אלא שלא נהגו כן ונמקום הדקק יש לסמוך על רמב"ן):

(ה) היתה הבהמה של נכרי אפילו עומדת לחלוב מותר לחלוב לתוך האוכלין דנכרי אינו מקצה מדעתו כלום ואין מוקצה שייך בבהמת נכרי אבל שלא לתקן האוכל ופשיטא לקדרה ריקנית אפילו חלבו הנכרי לעצמו והיא בהמה העומדת לאכילה אסור דכיון דמעיקרא היתה החלב תורת אוכל עליו והשתא נעשה משקה הוא נולד ונולד אסור אפי' בשל נכרי (שם מ"א ס"ק ג):

(ו) היה י"ט אחר שבת ונחלב בשבת אפי' חלבו הנכרי לתוך האוכלין ואפי' בבהמה העומדת לאכילה כיון שאסור בשבת אסור גם ביום א' דאין שבת מכין ליד"ט אבל ביום ב' שהוא יו"ט שני מותר (אע"ג דגדברים הנעשים בל"ס אסור בשבת ע"י נכרי י"א דאסור גם ביום ב' כמבואר בסו' תקט"ו נ"א הכא שרי כיון שיש היתר לומר לנכרי לחלוב הנהמות בשבת כדאימא לעיל בהל' שבת כלל כ"ט סי' י"א לא גזרו לאסור ביום ב') ואם י"ט ביום ה' ונחלב ביום ה' מותר ביום ו' אבל מה שנחלב ביום ו' שהוא יו"ט ב' אסור בשבת ודוקא ב"ט של גלויות אבל ב"ט של ר"ה הנחלב ביום א' אסור גם ביום ב' ואם י"ט ביום ה' ו' ונחלב ביום ה' אפי' אסור גם בשבת דשני יו"ט של ר"ה כיום אחד דמי:

(ז) לענין לסחוט (למעטם ולטעמן) וכן דין סחיטת בגד כל מה שאסור בשבת אסור ב"ט ונתבאר בהל' שבת במלאכת דש (סו' תק"ה נ"א):

(ח) יש מתירין למלול קמניות וכיוצא בו ב"ט בלא שינוי וי"א דוקא בראשי אצבעותיו וע' בהל' שבת שם (סו' ה') (תק"ו):

(ט) אסור לכתוש שעורים שקורין (גאגליך) להסיר קליפתן דהוי דש (סימן תק"ד סע"ג ג'):

קמה

חיי אדם כלל פא פב הלכות יו"ט

(י) אסור לדרך שקדים להוציא החלב דדומה לסחיטת פירות ולכן אעפ"י שמפיג מעט קצת אסור (סי' מל"ה נט"א) :

כלל פב. דין זורה ובורר (בסי' תק"ו) :

(א) הזורה לרוח כל מה שאסור בשבת אסור בייט ומבואר בהלכות שבת במלאכת זורה :

(ב) הבורר לרשב"א אסור מדאורייתא ולכן כל מה שבשבת חייב אסור גם ביי"ט כמבואר הכל בהל' שבת במלאכת בורר אלא מה שאסרו בשבת מדרבנן התירו ביי"ט ולפי' אפי' כשבורר ביד אינו מותר אלא מה שצריך לאותו סעודה אבל לסעודה אחרת אפילו לבו ביום אסור אבל לדעת שאר פוסקים וכי' בש"ע דכל מלאכות שהם באיני גופא אינו אלא מדרבנן מלאכת בורר התירו לגמרי בין אוכל מתוך הפסולת ובין פסולת מתוך האוכל רק שיבורר אותו שהוא ממעט בטרחא בין מחמת שהוא המועט ובין מחמת שהוא נוה יותר לבורר מחמת שהוא גם והשני הוא דק (באמת כן מוכח בט"ז ומ"א וכ"ס צטור והיכו לפי מה שפירש"י דהא אמרינן ל"ל דנפיג צטרה קאי על הפסולת אבל לפי מ"ש הר"ן וכ"כ תוס' בשבת קמ"ג ע"ג דקאי על האוכל וכ' הר"ן דאפשר דמרווייבו אימכחו וא"כ בפסולת מרובה אע"ג דיש טורח צטריכות האוכל מקמת שהוא דק אפי' הכי דוקא אוכל מפסולת מותר דכיון שהפסולת מרובה אם פסולת עליו עכ"פ לענין זה שאסור לטלטל הפסולת וכ"כ הסמ"ק בשם רא"ה וכ"כ נא"ר וזוה מיושג קל' הט"ז ומ"א על רמ"א דדין לזוים ומלאמי שכ"כ א"י) ומותר לבורר אפי' לסעודה אחרת שצריך לבו ביום ובלבד שלא יבורר בגפה וכברה כיון שכן דרך ברירתו בחול (תק"ו) :

(ג) נפל צרור לתוך הקמה יש אוסרין ליקח אותו בידו שכן דרך ברירתו בחול ויש מתירין (תק"ו) . וכן לבורר פירווי מצות הגדולים מתוך הקמה הנכתש מן המצות דדומה לצרור בקמה . ודיני הריקוד נבאר לקמן אי"ה במלאכת מרקד (תק"ז סק"ט) :

(ד) אעפ"י שהתירו לבורר קטניות לא יתנם במים שיצוף הפסולת למעלה או שיפול העפר למטה שזה דרך חול (תק"י מ"א סק"ז) :

(ה) אין עושין חמאה מן החלב ביי"ט אע"פ שמותר לבורר לפי שיש בזה טורח גדול ונעשה לימים רבים ולכן אע"ג שחמאה חדשה טובה יותר מן הישנה אסור ואפי' ע"י נכרי אם לא במקום מניעת שמחת יי"ט דיש להתיר ע"י נכרי מה שצריך לבו ביום ולרשב"ם גם זה אסור (גס סעיף ה') :

(ו) אין מעמדין חלב ביי"ט ע"י קיבה או שאר דברים שיתקבץ החלב ויקפא ויתברר הקום וכן אסור לעשות (סיראוויטקע) דהיינו שנותן מעט הומץ בחלב כדי שיתברר מי החלב דכל זה בורר ממש ואסור לרשב"א מדאורייתא ולש"ע מדרבנן (סג) :

(ז) אסור לקלוט השומן שקורין (סמעטני) מן (הסיראוויטקע) אלא יניח מעט סמוך (לסיראוויטקע) דזה אפי' בשבת מותר ודוקא מה שצריך לבו ביום אבל לצורך מחר בלא"ה אסור משום הכנה כדלקמן . ואם הושש שיפסיד מותר לקלוט בענין זה ע"י נכרי (גס נט"ב) ונ"ל דמותר לקלוט (הסמעטאקע) מן החלב לשתות בו (קאווע) :

(ח) דין סינון משקה דינו ביי"ט כמו בשבת כמבואר במלאכת בורר בהל' שבת דכל מה שאסור בשבת מדאורייתא לא התירו ביי"ט עכ"פ מדרבנן לכיע וכן לסנן מים בבגד פשתן דאסור משום מלבן כמבואר בהל' שבת במלאכת מלבן בזה גם לרמב"ם אסור מדאורייתא שזה הוא מלאכה שאינו ממלאכת איני (ע' לעיל ריש הל' י"ט נכ"ל סי' א') ולכן יש ליהדר שיסנן ע"י נפה שעשויה משערות ועי' ב"ז בהל' שבת במלאכת בורר (גס סעיף ד') :

(ט) דין עשיות גבינות נבאר לקמן במלאכת בונה אי"ה :

חיי אדם כלל פג פד הלכות יו"ט

כלל פג. הטוחן (בש"ע סי' תק"ד):

(א) המחנה אע"ג שהיא בא"נ עצמה אסורה לרשב"א מדאורייתא ולשאר פוסקים עכ"פ מדרבנן לפי שדרך לטהון לימים הרבה, ומ"מ מותר לטהון תבלין שמפיגין מעמם אם יטהנן מע"ש וכן מותר לשחוק המלה אך מפני שאינו מפיג טעם כלל צריך שינוי קצת כגון שיטה המכתשת לצדדין או שידוך בקערה וכיוצא בו וכ"ז מותר אפילו לרשב"א כיון דאין דרך לטהון בכלי זה לימים הרבה מותר מן התורה אבל פלפלין והרדל ברחיים שלהן אסור שזה הוי עובדא דחול ושוב לשחוק הפלפלין והכרכום במדוכה ודוקא ע"י שינוי קצת כיון שאינן מפיגין טעם כלל ולרשב"א שחיקת פלפלין והרדל ברחיים שלהן כיון שהוא כלי שדרך לטהון בו לימים הרבה אסור מדאורייתא ואסור אפי" ע"י שינוי (ע' סי' מק"ו סעיף ג') וכל זה מדינא אבל ראוי להורות דאפי" תבלין המפיגים טעם ידוך ע"י שינוי קצת שמתוך כך יהיה זכור שלא ידוך יותר ממה שצריך וכ"ש אם ידע מאתמול שיצטרך לתבלין אלו די"א דמדינא צריך שינוי והשינוי שיעשה בתמכא דהיינו שלא יגרור בקערה רק על השולחן או על המפה:

(ב) (קאווי) נ"ל דייגן בפלפלין ואסור עכ"פ ברחיים שלהם ונ"ל דע"י נכרי מותר אפילו ברחיים שלהם רק שהנכרי יטהון בשינוי קצת ושמעתי בק"ק פראג שאם נוטל התיבה הקטנה שעשוי לקבל (הקאווי) השחוק ומניח שם נייד זה נקרא שינוי:

(ג) מותר לגרור גבינה ב"ט על (ריב אייזיק) ע"י שינוי ודינו כמלה דאין מפיג טעם. ונ"ל דמותר לגרור ע"י שינוי גם תמכא שקורין (מריין) דאע"ג דכלי זה מיוחד למלאכה זו ודומה לרחיים של פלפלין לא דמי דהתם דומה לרחיים של חיטים משא"כ כלי זה דדומה למכתשת שכותשין בו תבלין וכ"ש דמותר לכתוש או לגרור מצות על (ריב אייזיק) בלא שום שינוי דאין מהינה אחר מהינה וכן להתוך ידקות דק דק בסכין (מק"ד סעיף ג):

(ד) כ"ז שמותר לשחוק דוקא מה שצריך לבו ביום אבל ליום אחר הכל אסור ולרשב"א דוקא מה שצריך לאותה סעודה כדלעיל במלאכת בורר ואפילו דינת מצות יש לזהר (ע' נהל' טז):

(ה) עצים שראוי לבשל כמו שהן אסור לבקעם להתיכות קטנות שיהיה נוה יותר להדליק כמו שנוהגין לבקע לצורך בישול דגים דהוי טרחה יתירה ואפילו לשברם ביד אסור אבל עצים שאינו ראוי לבשל בהם מהמת גדלן מותר לבקע ממנו בסכין להתיכות גדולות דאין זה טוחן אלא עובדא דחול ולכן דוקא בקרדום אסור דזה הוי עובדא דחול אבל בסכין וכיוצא בו מותר וכל מה שאסור אסור אפילו אין לו עצים לבשל בהם (נפ"י מק"ח וע' נעה"ק) אבל לעשות קיסמין קטנים להבעיר האש דבהו בשבת חייבין עליו ואם כן ב"ט אסור לרשב"א מהית ולשאר פוסקים מדרבנן:

כלל פד. המרקד (בש"ע סי' תק"ז):

(א) הרקדה היא מהמלאכות האסורות שגם היא נעשית לימים הרבה ולרשב"א אסור מדאורייתא ולכ"ע אסור מדרבנן לרקד בנפה וכברה אפילו ע"י שינוי, ואם כבר רקדו מאתמול ורוצה לרקדו שנית בשביל שתהא הפת נאה צריך שינוי קצת כגון שירקד ע"ג שלהן ואם דרכו בכך בחול ירקד בשינוי אחר כגון במפה:

(ב) בד"א שלא נפל בו דבר אבל אם נפל בו צרור ב"ט נ"ל דיש לרקדו ע"י נכרי או שירקד באחורי נפה שהוא שינוי גמור וכן הדרך מצות ב"ט וצריך לרקד הקמח הנטחן מן הפרורין ירקד באחורי נפה ולנטלו ביד עיין כלל פ"ב:

(ג) לא רקדו עדיין הקמח כלל מותר ע"י נכרי בדרך שינוי דהוי שבות דשבות כיון שאינו עושה כדרכו (אם סעיף ג):

קמו

חיי אדם כלל פה פו הלכות יו"ט

כלל פה . הלש (בש"ע סי' תק"ו) :

(א) ליישה מותרת ב"ט . ומ"ט לא ימרוך הקמח ב"ט דהוי עונדא דחול אלא יקה באומד הדעת ואם אינו ממלא המדה אלא פוחת או מוסיף אפי' בכלי המיוחד למדה מותר כמבואר בהל' שבת כלל ל"ח (פ"ק נ"ט ז' ונ"א) :

(ב) מותר לעשות פתי' גדולים ולא היישינן שמתוך כך יאפה יותר ממה שצריך (ש"ס נ"ע סעיף ה') :

(ג) אם יש לו פת נקה אינו אופה פת קיבר אא"כ יש לו בני בית שרגיל להאכילם פת קיבר אבל אם יש לו פת קיבר מותר לאפות פת נקה ומותר לכתחלה לאפות פת קיבר תהלה ואח"כ פת נקה (ש"ס סעיף ז' ונ"א) וכן אפילו יש לו פת נקה שאפה מע"ט מותר לאפות עוד פת נקה שיכול לומר אוכל היום פת חמה וכן אם ליש עיסה מע"ט לצורך אחר י"ט ולא הספיק לאפותה עד שהשיכה ואם יניח כך תפסיד אם צריך באמת לאכול פת א' והוא הפסד גדול יש להתיר לעשות פתי' גדולים ולאפות אבל לאפות על סמך שיאכל פת א' אסור כדלקמן כלל צ"ט סי' ה' (ע' נ"ט) ח"כ נ"א ס"א (ש"ס) :

(ד) אסור לעשות שאור ב"ט אלא ע"י שינוי מפני שאפשר לעשות מע"ט שאינו נפגם בכך (סעיף פ') :

(ה) כששלש עיסה ב"ט מותר להפריש הלה אבל אסור לשרפה ב"ט דאין שורפין קדשים ב"ט. וגם אסור לאפותה דאין ראוי לאכילה שהרי כולנו טמאי מתים ולכן ישמור ההלה עד הערב ואז ישרפנה אבל אם לש מע"ט אסור להפריש חלה ב"ט אלא יאכל ויניח מעט מן הפת ולערב יפריש מהתיכה שהשאיר חלה וישרפנה אבל אסור לשייר רק כדי חלה דכתיב ראשית עריסותיכם וא"כ צריך שיהיה שיריה ניכרים או אם רוצה יכול ללוש עוד עיסה א' ב"ט ויקף אותם זה אצל זה ויפריש מאותה עיסה גם על מה שלש מע"ט ודוקא בשצריך לפת חמה (סי' תק"ו ס"ק י"א) . ונ"ל דאין דומה למש"כ בס"י תני' דמותר לאפות על ידי הערמה שאומר אני רוצה פת חם דהכא בלא"ה יש לו פת חמה שהרי אופה עיסה ראשונה משא"כ התם שאפה מע"ט :

(ו) אע"ג דליישה מותר ב"ט מ"מ אסור לגבל טיט לסתום בו התנור שמטמינין בו לשבת דנראה כמתקן לבנין ואפילו לגבל אפר דאינה בר גיבול יש להחמיר . ונ"ל דע"י נכרי מותר לגבל אבל לא טיט דהוי בר גיבול ולכן צריך לזוהר שיכין מע"ט טיט מגובל . ומה שנוהגין העולם ליקח רפש מרחוב גם זה אסור אא"כ הוא כבר תלוש מע"ט ומונה בקרן זוית דאל"כ בטל לגבי קרקע והוי כמחובר והוא שהיה דעתו ע"ז מע"ט דאל"כ הוי מוקצה (תק"ז סעיף ז' ונ"א) :

(ז) יש לזוהר ללוש (וריוזיל) שקורין (לאקשין) מע"ט שהישנים יותר טובים מהחדשים . ומ"מ אם אין פנאי או ששכח מע"ט יעשה ב"ט ע"י שינוי קצת שאם רגיל לעשות על השולחן יעשה על מפה וכיוצא בו וכן הדין בכל אוכל נפש . ומותר לכתחילה להמתין לעשותו ב"ט על ידי שינוי (מ"ה) :

(ח) דין גיבול מורסן לבהמה ועוף מבואר לעיל בהלכות שבת במלאכת לש (מק"י"ג) :

כלל פו . האופה וכל צרכי אפיה (בש"ע סי' תק"ז) :

(א) האפיה והבישול מותרת ב"ט ומותר להבעיר התנור כדרכו ולגררו ממנו הגחלים והאפר . ומותר לשרות המכבדות שמכבדין בו התנור במים לצננו אם הסיקו יותר מהצורך ומתיירא שיתחרך הפת אע"ג שמכבה וכן מותר לצלות בשר ע"ג גחלים אעפ"י שמכבה הגחלים ע"י הנחת הבשר כיון שא"א בענין אחר ומ"מ אם כבר גרף התנור רק שנשאיר בו עוד גחלים קטנים שאינו מוסיף לפת אסור לשרות המכבדות לגרפו ופשיטא דאסור לטבול המכבדות במים לכבותה שלא תשרף כיון שאין זה לצורך הפת ומותר לסתום פי התנור בטיט מגובל וכיוצא בו

חיי אדם כלל פו פו פח הלכות יו"ט

- (ע) כלל ז"צ סי' א') כיון שא"א בענין אחר הוי כאוכל נפש עצמו דמותר (וע' לקמן במלאכת ממקד):
- (ב) אם גרף מקצת התגור עד שאפשר לאפות באותו מקצת אסור לגרוף השאר:
- (ג) דין תגור חדש תמצא בכלל צ"ג:

כלל פז. הגוזז הצמר כו' והתופר והקורע:

- (א) הגוזז והמלבן והמנפץ והצובע והטווה והמיסך והעושה ב' בתי גירין והאורג ב' הוסיף והפוצע ב' הוסיף והקושר והמתיר כל מה שאסור בשבת אסור ב"ט. ולענין תלישת שער ונוצה בשעת שהיטה יתבאר א"י"ה במלאכת שוחט:
- (ב) התופר והמתיר כל מה שאסור בשבת אסור ב"ט. ומ"מ מותר לתפור העופות שממלאין אותן וכיוצא בהן אך צריך ליהדר שישים החוט במחט מע"ט דגורנין שמא יחתוך אותו כשיהיה ארוך ונמצא מתקן כלי (ע' זכ"א כלל ט' סי' ק') ואם לא נתן מע"ט אסור ליתן החוט במחט ב"ט ולאחר שתפר מותר לחתוך או לשרפו ונהגו שלא להתכו אלא לשרפו דוקא (סי' מק"ט). (כ' ה"ב' צסימן חק"ט נ"ס הרשנ"א דמותר לתפור עוף שאותה מפירה הוא לזורך אי"כ ע"כ. ולפ"ו ז"ע דמשמע דהוי מפירה וא"כ לשיטת רמ"ם שכתבתי ריש הל' י"ט דכל מלאכות כלאורי וזוכה אסור אפי' לזורך אי"כ אפשר דאסור ול"ע וע' לעיל כלל ט' מה שכתבתי זכ"א סי' ק' נ"ס הירושלמי ולפי מה שכתבתי שם נ"ס הירושלמי הנ"ס שם יתמוך הקוט למדתו וקייב מאוס מקתך וא"כ אין ספק דמותר לתכנו לתפור אסור וקייב ד"מ שמשמע שסופק קלת כזה דזה לא שייך אלא קודם המפירה):
- (ג) ופוצעים אגוזים במטלית ולא היישינן שמא תקרע דאינו חייב אלא בקורע ע"מ לתפור (סי' מק"פ):

כלל פח. הצר (סי' מ"ו):

- (א) צידה אסורה ב"ט לרשב"א מדאורייתא ולשאר פוסקים מדרבנן ולכן כל מה שאסור בשבת אסור ב"ט ומלבד איסור צידה אפי' באלו שכבר ניצודו עכ"פ כל בעלי חיים הם מוקצים אם לא שהומינם מאתמול כמו שנבאר:
- (ב) אווזים ותרנגולים ויונים שבביתו או שבהצר העומדים לאכילה מותר לצודן לצורך אכילה ב"ט לשחטן. ודוקא אותן שכבר הורגלו בבית ובחצר שאפי' אם יצאו חוץ לחצר באין לערב לביתן ולכן מותר לצודן אפי' חוץ לחצר ומ"מ שלא לצורך אכילה אסור (מ"א ס"ג) אבל אם קנה מחדש שעדיין לא הורגלו ואם יצאו לא יחזרו אסור לצודן אפילו כשהן בביתו. ונ"ל דבלילה כשהן יושבין על הקורה מותר לצודן דבלילה לא שייך בהן צידה כדאי' בשבת דף ק"ו הצד חגבים בשעת המל פטור (פרש"י עיניהם מתעוררות וברי הס ניכודין עכ"ל) וידוע דגם תרנגולים בלילה כן ואותן שהורגלו אין בהם ג"כ משום מוקצה כיון שעומדין לאכילה מ"מ ירא שמים ראוי ליהדר שיברור מע"ט איזה שרוצה לשחוט דשמא אותה שיטול ימצא שהיא כחושה ונמצא שטלטל שלא לצורך:
- (ג) יוני שובך ויוני עליה אעפ"י שכבר הורגלו לבוא לקניהן כיון שעשויין להשטם ולברוח מפני בני אדם ואין נוח לתפסן ולכן אסור לצודן ואפילו הומינן מע"ט ואמר זה זה אני נוטל אסור לצודן אבל קטנים שאינן מפריחין אלא מרדין נ"אמה כיון דאין בהם משום צידה מהני בהם הוימון:
- (ד) כיצד הוא הוימון אומר מע"ט זה זה אני נוטל אעפ"י שאינו לוקח אותם בידו כיון שכבר הומינן. ולא הקפיד למשמש בהם כבר הסכים בדעתו שאפילו היו כחושים ישחטם אבל לא מהני שיאמר מכאן אני נוטל למחר או אני מזמין כולם דשמא יטלטל מה שאינו צורך שימצא שהם כחושים אבל אם אפשר שיצטרך כולם אזי יאמר אני מזמין כולם:
- (ה) דגים אסור לצודן במקום שהגיבר רחב הרבה והדגים נשטמים אילך ואילך

קמו

היי אדם כלל פח פט הלכות יו"ט

ואילך ואם יכול לתפסן בידיים אין בהם צידה אבל אם צריך כלי אסור ואם אי"צ כלי רק מהמת שאינו רוצה לירד במים נהגו להקל ואם יש שם דגים הרבה צריך לעשות בו סי' כגון חוט וכיוצא בו ויחזור ויניחנה במים ואם צריך לכולם יזמין לכולם כמו בסימן ד':

- (ו) ספק אם נצודו בי"ט וכן כל ספק מוכן אסור ואפילו בי"ט שני (מ"א).
- ובצורך גדול נ"ל דיש לסמוך על שיע' וכן הסכים בפ"ה דמותר בי"ט שני :
- (ז) כל בע"ח שהם מוקצים יש ליהרר שלא ליתן להם מזונות בסמוך להם שמא יקח מהם אבל ברחוק קצת מותר :

כלל פט. השוחט (מ"ט):

(א) שחיטה מלאכה המותרת בי"ט לצורך אותו יום אבל שאר דברים שאסוריי משום נטילת נשמה כמו שאסור בשבת אסור בי"ט כמבואר בה"ל שבת במלאכת שוחט ומותר להוליד סכין והבהמה אצל הטבח ואפילו גדי קמץ שצריך להוליכו על כתפו אפילו היה אפשר להוליכו מעי"ט וה"ה שהטבח יכול להוליד הסכין אצל הבהמה :

(ב) הרוצה לשחוט בי"ט לא יבדוק הסכין קודם שחיטה שמא ימצאנו פגום וישחינה במשחזות שלו וה"ו עושה כלי דאסור אף בי"ט ולכן יברקנה מעי"ט ומצניע וסומך על חזקה זו ושוחט בלא בדיקה ודוקא אם הוא סכין שחזקתו בכך שאינו פגום ממילא (ע' דקינורי זכית אדם נסער חזקה) ואם לא בדקו מעי"ט והוא שעת הדחק יכול לבדוק. ומ"מ לאחר שחיטה צריך לבדוק דאו לא היישנין שמא ישחיז :

(ג) השוחט בהמה אינו רשאי לתלוש הצמר והשער לעשות מקום לסכין אפי' בידו דהוי עוקר דבר מגידולו ואסור כמו קוצר אלא מפנהו בידו אבל לא בכלי ומושכו אילך ואילך ואף אם יתלוש כיון שאינו מתכוין מותר וכן השוחט העוף אסור למרוט הנוצות לעשות מקום לסכין כן סתם בש"ע ועי"ש במ"א. והפ"ח שם כ' בשם הר"ן דנוהגין להקל כדעת רמב"ן כיון שסופו של י"ט לדהות אצל מלאכה זו שהרי הנוצה עתידה ליתלש משום אוכל נפש מה לי מהיים או לאחר מיתה דגם לאחר שחיטה הוי אב מלאכה כדלעיל כלל כ"א סימן ב' ועוד דקיי"ל כר"ש דמלאכה שאצ"ל פטור הילכך משום שמהת י"ט מותר לכתחלה ואע"ג שהפ"ח כ' ראיה כדעת הש"ע מ"מ נהגו עכשיו השוחטים למרוט מפני שאומרים שא"א לשחוט בלא זה ויש להם על מי שיסמוכו ומ"מ בודאי אם אפשר לשחוט בלא מריטה רק שיפנה בידו יש להחמיר :

(ד) אסור לשחוט היה ועוף אא"כ יש לו עפר מוכן מעי"ט לכסות בו או אפר כירה שהוסק מעי"ט או אפי' שהוסק בי"ט ועדיין הוא חם שראוי לצלות בו ביצה דאל"ה הוי נולד ואם כבר שחט מותר לכסות אף באפר שהוא מוקצה או בעפר תיחוח שע"ג קרקע אע"ג שהוא מוקצה דמשום מצות כסוי שרינן מוקצה בדיעבד ובלבד שיהיה תחוח הרבה כמבואר לקמן במלאכת בונה ודוקא ששחט בי"ט אבל אם שחט מעי"ט אסור לכסות הדם אפי' בעפר מוכן דאפילו בלא ניסוי מותר באכילה :

(ה) שחט ונמצא טרפה אסור לטלטלה אבל מותר להצניעה במקום קר שלא תסרח דאי לא שרית לי לאצנועי ימנע עצמו מלשחוט ויתבטל משמחת י"ט דחושש שמא ימצא טרפה. ומותר ג"כ למכרי לנכרו עפ"י התנאים שמותר למכור לישראל כמבואר לקמן מטעם הנזכר. ודוקא בהמה דשכיחי ביה טריפות היישנין שמא לא ישחוט אבל עופות דלא שכיחי בהם טריפות וא"כ לא ימנע מלשחוט ולכן אסור להצניע ואסור למכרו לנכרי אם נמצאת טרפה ואפילו בבהמה אם יכול להצניע שלא תסרח אסור למכור לנכרי ואם נשחטה מעי"ט ונטרפה אסור אפי' להצניע אא"כ נשחטה סמוך ל"ט כ"כ שלא הי' באפשר שימכור קודם י"ט. ומ"מ כיון שהעוף בידו מותר להוליכו וליתנו במקום המשתמר כמבואר בה"ל שבת בדיני מוקצה :

אע"ג

חיי אדם כלל פט צ צא הלכות יו"ט

(ו) אע"ג דמדינא מותר לשחוט בהמה ב"ט מ"מ האידינא נוהגין שלא לשחוט אפילו היכא דלא שכיחי טריפות אם לא שצורך גדול לצורך י"ט או שהבהמה מסוכנת ויפסיד אבל עופות נוהגין לשחוט. ומותר לשחוט עוף אע"ג שיש בו ריעותא וצריך בדיקה מ"מ סומכין על החזקה הרוב כשרות הם ואמרינן מסתמא תהיה מן הרוב:

(ז) בהמה מסוכנת וירא שמא תמות וכבר אכל אסור לשחטה ב"ט ואם ייש שעות ביום כדי לאכול ממנה כזית צלי באותו יום אפילו קודם הפישט ואפילו לא יאכל כיון שאם היה רוצה היה אוכל או אם יקלעו לו אורחים היו להו וא"כ מותר מדאורייתא לא גזרו רבנן משום הפסד ממון ומ"מ י"א כיון שאינו שוחטה לצורך י"ט אסור להפשיטה דכולי האי לא שרינן ואם שחטה בשדה או אפילו בהמה בריאה ששחט לצורך י"ט לא יביאנה במוטות בדרך שעושה בחול אלא יביאנה איברים איברים:

(ח) בהמה חציה של נכרי וחציה של ישראל יכול לשחטה ב"ט דאי אפשר לאכול כזית בשר בלא שחיטה ואפילו יש להם שתיים יכול לשחוט שתיהן דא"א שיהיו שניהן שוין בכל דבר. ואם רצה הנכרי ליתן לו הגדולה והטובה אסור לשחוט שתיהן:

(ט) כיו"א אין שוחטין אותו ב"ט מפני שצריך לכסות דמו מספק שמא הוא חיה והרואה שהוא מכסה דמו ב"ט יאמר שהוא ודאי חיה דאל"כ לא היו מטריחין אותו לכסות ב"ט וא"כ יבא להתיר הלבו כדין חיה דהחלב מותר ובאמת כיו"א הוא ספק חיה ספק בהמה ולכן אפי"י יש לו עפר מוכן כדלעיל בסימן ד' אפי"ה אסור. ואם שחט לערב אם רישומן ניכר מכסה בלא ברכה ודוקא ששחט בקרן זזית אבל אם שחט באמצע הצר אפילו דם בהמה מותר לכסות בעפר מוכן דהוי כגוף של רעי שלא יתלכלכו כליו בחצר:

כלל צ. המפשיט (סימן חצ"ח):

(א) השוחט בהמה טוב שלא יבדוק עד שיפשיט דכיון דנשחטה בתוקף הותר עומדת ואם לא פשט מקודם ונמצא טרפה אסור להפשיט וכן עוף שנטרפה בשחיטה אסור למדוט הנוצות ואע"ג דיש לחוש שמא ימנע עצמו ולא ישחוט כיון דהפישט הוא מלאכה דאורייתא לא שרינן מטעם זה דדוקא איסור דרבנן שרינן סופו משום תהילתו כמבואר במלאכת שוחט סימן ה' (וע' לקמן במלאכת מענד) ומותר לטלטל העור והנוצות להצניען דאל"כ דלמא מימנע ולא שחיט אבל בלא"ה אסור לטלטל עורות ונוצות כמבואר בהל' מוקצה בהלכות שבת ולכן אם יודע שלא יפסוד אסור לטלטל (תל"ט):

(ב) גדיים וטלאים שדרבנן להפשיט העור שלם לא יפשיט כן ביום טוב שהוא טורה גדול (סג):

כלל צא. המולח והמעכר (סי' תל"ט ות"ק):

(א) אין מולחין עורות שהוא צורך עיבוד והייבין עליו וכן אין מולחין החלבים אפי"י נשחטה ב"ט דדבר שאינו אוכל גמור שייך בו עיבוד. וכבר בארנו דמלאכה דאורייתא לא התירו משום שמא ימנע ולא ישחוט. וכן אסור לשחטן ע"ג יתירות דמוכה מילתא שעושה כן כדי שלא יסריח ויטעה לומר שהתירו אף המליחה וכן אסור למלוח בשר על החלב באויר דכיון דאין דרך בחול למלוח כן מוכח מילתא שעושה כן בשביל החלב ומ"מ מותר לטלטלו ולהצניעו משום הפסד דאין זה אלא מדרבנן והתירוהו משום שמא ימנע כו' (תל"ט):

(ב) אע"ג דאין עיבוד באוכלין מדאורייתא מ"מ מדרבנן אסור כמבואר בהל' שבת ולכן בשר שנשחט מע"ט ונמלח והודה משום דם אסור למלוחו שנית ב"ט כדי שלא יפסיד ואפילו קודם אכילה שהרי אין דרך למלוח בשר בשעת בישולו ואדרבה מדיחין אותו ממלחו בשעת הבישול וא"כ מוכחא מלחא שמולח רק לתקן הבשר

קמח

הבשר ולכן אסור אבל מותר למלוח בשר אפי' נשחט מעי"ט להוציא דמו שאם ימלח מעי"ט ויצטרך למלחו עוד הפעם שלא יסריח אין מוטעם כ"כ (מק"י) וצ"ע באגודה בערובין פ"א בהגהה (ס):

(ג) מיני דגים המתקלקלין כשיניחו זמן רב במלח מותר למלחן ביי"ט אעפ"י שקרען מעי"ט אבל הדגים שהן משובחין כשמניחין במלח אסור למלחן ביי"ט כשהיה יכול למלחן מעי"ט דהוה כמכשירי א"י שאפשר לעשותן מעי"ט (שס נ"ח) ודינו כדלקמן כלל 7"ג):

(י) היה לו בשר הרבה יותר ממה שצריך היום וצריך למלוח להוציא דמו ואם לא ימלח השאר יפסיד אם הוא בליל י"ט או ביום קודם אכילה או שרוצה לאכול היום עוד מותר למלוח אפי' כמה חתי' בבת אחת דהכל הוא טרחה היא ואם כבר מלח מה שצריך לאותו יום מותר להערים ולומר אני הפיץ לאכול חתי' זו ולא מזה שכבר מלח וכן בכל חתי' וחתי' אבל אם כבר אכל וא"צ עוד היום אסור ואם נשחט ביי"ט מותר למלוח ע"י הערמה זו אפילו אחר שאכל אם יש הפסד בוודאי כשלא ימלח דומיא שהתירו במסוכנת במלאכת שוחט סימן ז' ונ"ל דה"ה דגים שהמלח מועיל להם אם קרען ביי"ט לאכול מהם בו ביום ואם יניחו כך יפסידו בוודאי דמותר למלוח ע"י הערמה זו אפילו אחר אכילה אבל שלא לצורך היום אסור לקרען ופשיטא למלחן ובמקום הפסד גדול יש להתיר כמו במסוכנת כלל פ"ט סימן ז' ודוקא בענין שלא היה יכול לקרען ולמלחן מערב יום טוב אבל אם כבר היה בביתו מערב יום טוב אסור כדלקמן סימן ו' ולעיל סימן ג':

(ד) כשנשחט ביו"ט והושש שמא יפסיד וצריך למלחו להוציא דמו כמו שבארנו כיון שא"א למלוח עד שנקר מותר לנקר כל הבשר ע"י הערמה זו אבל אם נשחט מעי"ט לא ינקר אלא מה שצריך וטוב לשנות קצת אם אפשר אבל אחריו"ם דא"א ע"י שינוי יש להחמיר שלא לנקרו אם נשחט מעי"ט והיה שהות לנקרו מעי"ט ובמקום הדחק יש להקל לצורך י"ט:

(ו) אם הבשר ביום ג' לשהיטתו ואם ישהא אחר י"ט יהיה אסור לאכול כ"א צ"ל אסור לנקרו ולהדיחו ע"י הערמה שיאמר אוכל ממנו כוית כיון דהיה יכול לנקרו מעי"ט וע"י פשיעתו גרם לעצמו פסידא ואם כבר נקרו מותר להדיחו ביי"ט דמ"מ ראוי לאכילה ואינו עושה מעשה רק ששופך עליו מים וראוי לכתחילה שימלאו מים מעי"ט ויאכלו הקצבים חתי' ממנה ואם אפשר להניח ההדחה עד י"ט ב' לא ידיוהו ביי"ט ראשון (פ"ח ס"ס מ"ק):

(ז) אעפ"י שבשבת אסור למלוח הרבה חתי' צננו דהוי כעבוד אבל ביי"ט מותר שא"א אפשר לעשותו מעי"ט ויש מהמורין גם בזה דאפשר לטבול אחר אחר במלח ויאכל (ס"י מק"י):

(ח) מולגין הראש והרגלים ומהבהבין אותן באור אבל אין טופלין בסיד דמתו כמעבד (ס"י מ"ק) מותר למלוג תרנגולת אבל לא גדי שלם אפילו אם מולג לאכול העור (מ"ט):

(ט) בהמה שנשחטה ביי"ט מותר לשלשל העור ולתת אותה במקום דריסת רגלי בני אדם שבדרך הילוכם ידרסו עליו ולא יפסד העור ואע"ג דגם זה אסור מדרבנן התירו בזה סופן משום תחילתן דאלי"כ מימנע ולא שחט אבל לשטחה על גבי יתדות אסור דמוכח מילתא שעושה זה לצורך העור (מ"ט מ"א דלח כנ"פ):

כלל צב . הממחק:

(א) הממחק העור אסור לכ"ע וכן למרח רטיה וכל מה שאסור בשבת אסור ביי"ט. ומ"מ מותר למרח פי התנור בטיט דהוי כאוכל נפש עצמו (כ"כ רש"א צנה"ק ע"ר ז' וכ"כ הר"ן הנ"ל הנ"ל) אבל מ"מ מ"ק"י חבל מדברי הרא"ש והנ"י שם ש"כ צ"ח ר"ק דעפר אסור עסק יערק מוכס להדיא דמירוק אסור' ומדברי רא"ש שסיים עיהו זכולי שמעתא כו' אין הכרע ע"ג ונש"ע סס"י מ"ק"י כ' ג"כ רק מותר לסתום פי התנור עסק רק לסתום בלא

חיי אדם כלל צב צג הלכות יו"ט

בלל מירוק ומכ"ט לדעת רמב"ם שכתבתי לכל מלאכה שאיכו של אוכל כפי אסור מדלורייחא אע"ג דהוי נאיכ אסור למרק רק לסמוס בלא מירוק דזה איכו מפורש בגמרא (שירא):
 (ב) אסור לחמם נר של שעוה או חלב, לדבוק במנורה או בכותל שמא ימרח (סי' תקי"ז)
 (ג) וני"ל דאם השפופרת סתום בחלב מותר לנקותו בסכין וכיוצא בו:
 (ד) המחוקק המשרטט והכותב והמוחק כל מה שאסור בשבת אסור ב"ט ולכן אעפ"י דמותר ללוש ולאפות ב"ט כל מה שצריך אבל אסור לחקוק בדפוס בעיסה איזה צורה. וני"ל רוקה סימן ר"פ יש שהוקקין עין אחד בהקיקה מצה או עוף אחד אע"ג דלענין גט קי"ל וכתב ולא וחקק אבל ביום טוב אסור לא מיבעיא לר' יוסי דמהייב משום רושם אלא לדיה לא גרע מקומם וקנקנתום וכאבק דרכים שאסור כו' עכ"ל ולפ"ו אסור לעשות (לעקוף) בדפוס שיש בו איזה ציור. וני"ל דאפי' ביד אסור לעשות מן העיסה כמין צורת עוף או שאר צורה:

כלל צג. הכונה והסותר והמכה בפטיש:

(א) הבונה אסור וכל מה שאמור בשבת אסור ב"ט ולכן אין עושין גבינה ב"ט דהמגבן בשבת חייב משום בונה והגבינה הישינה יותר טובה מהדשה ואפילו היה לו אונס ולא עשה מע"ט אסור דהוא מלאכה שנעשית לימים הרבה (סי' תק"ט):
 (ב) כשעושים סוכות שקורין (ביילדיך) או (זמר הייליך) לישב שם לקרר ולאחר שגמר הדפנות והסכך לפעמים נותנים שם עצים לעבותה אם בתהלת עשייתה נתנן כדי לעבותה או לחזקה אסור ליטלן דהוי סותר שהרי נתבטלו לדפנות או לסכך אבל אם לאחר שנגמר הדופן והסכך נתנם שם אפילו סמכן לעבותה מותר (מ"ח) אבל המ"ו אומר בזה כיון שעכ"פ דעתו לעבותה. וה"ה אם זרק חבילות על הסכך דאינן בטילות לגבי הסכך מותר ליטלן להסיק כיון שלא התיר ההבילה מסתמא לא בטלי לגבי סכך אבל אם נתן עצים על הסכך בשלות לגבי הסכך ואסור ליטלן דהוי סותר (סי' תקי"ט):

(ג) כיבוד הבית דינו כמון בשבת וכמדומה שנוהגין היתר ומכבדין הבית. ואפשר כיון שיש מתירין אפילו בשבת וכ"ש בבתיים שלנו שהם מרוצפין באבנים או בקרשים ול"ש בו אשוויי גומות על זה סומכין להתיר אבל בש"ע כ' לאיסור (תק"כ):

(ד) העושה גומא אפי' בחול ועפר המונח בכלי שייך בו גומא ולכן צריך לזהר כשלוקחין חול לפזר הבית שלא יעשו גומא אלא שיקחו בשוה אם לא שהוא תחוח כ"כ שתיקף בשמוציא החול נופל מה שסביביו ונסתם הגומא אבל בפירות וקמח וכיוצא בו ל"ש גומא ובנין לכ"ע ולכן מותר ליקח מן הכלי אף כשעושה גומא (סימן תל"ט מ"ח ס"ק ל"ג):

(ה) מה שתוהבין ביום טוב נר של שעוה בחול הקשה המ"א אוסר ולי צ"ע אבל מותר להוציא דבר התהוב אף על פי שנשאר גומא דגומא ממילא הוי אם לא שהוא בבית דהיישין שיבא לחשוות גומות דאז אסור להוציא (מ"ח סג):

(ו) לכתחלה יש לזהר שלא יבשל מתחלה בקדרות חרשות כלי חרס שאינן (גלחירט) שע"י הבשול ראשון נגמרו ונתחזקו והוי כמתקן מנא ולכן יבשל בהם לכתחלה מע"ט ובדיעבד ואין לו קדירה אחרת כזה מותר לבשל בהם שכלי חרס שלנו נגמרים מהיסק היוצר אבל אלו שהם (גלחירט) א"צ לזהר אפילו לכתחלה (תק"ג):

(ז) אסור לאפות בתנור חדש שהמיט מתיבש ומתחזק ע"י ההיסק והוי תיקון כלי (מ"ח סג) וני"ל דזה דוקא שנעשה מחדש אבל אם כבר נעשה ימים הרבה ממילא נתיבש בלא"ה וגם אין מדרך תנורים שלנו לפחות:

(ח) כלים של פריקים אע"ג שדרבן להדקם בחזק ואסור לפרקן ולהחזירם בשבת כדאיחא בהלכות שבת בבנין כלים כלל מ"ד אבל ב"ט מותר כיון דאין בנין בכלים לא גזרו משום שמחת י"ט והוא שלא יתקע ויהדקנו בחזק דבהה חייב אפילו ב"ט (תקי"ט):

קמט

חיי אדם כלל צג צד הלכות יו"ט

(ט) אין פותחין את הנר של שיט דהיינו בעוד שהשיט רך אסור למעך אותו באצבעו לעשות לו בית קיבול וכן אפילו אם כבר נעשה הבית קיבול וגם נתיבש בהמה או באור אלא שהניח בו קש או שאר דבר כדי שלא יפלו הדפנות אסור ליטלן ב"ט דמתקן מנא וכן אם ב' כלים מהוברים יחד בתחלת עשייתן אסור להפרידן (ס):

(י) נכרי שהביא כתב התום מותר לפתחו ב"ט דהיינו לשבור רק החותם (דוקא שאין בו אומיות דל"כ אסור מאס מוקק) וכן אם מחותם היטב עד שצריך לקרוע הנייר אסור דאין קורעין נייר ב"ט כדלעיל במלאכת קורע (סס נמ"ח):

(יא) לקטום קש או קיסם להצורך בו שיניו כדינו בשבת כן ב"ט כמבואר בהל' שבת במלאכת מכה בפטיש סימן י"ז (סג):

(יב) להתיר ולחתוך הקשרים שבכלים ולפתוח דינו ב"ט כמו בשבת כמבואר שם כלל מ"ד (ת"פ):

(יג) אסור לעשות קמטים בבגדים דהוי מתקן מנא ועיין בהל' שבת במלאכת מלבן סימן י"ז (סג):

(יד) אסור ליתן בשמים על הבגד כדי שיקלוט הריח משום דמוליד ריחא והוי כתיקון מנא אבל אם כבר הי' מריח מותר אע"ג שמוסיף ריחא קצת (מקי"א ומכ"כ"פ) ופשיטא דאסור ליתן דבר שמריח למים כדי שיריחו (מקי"ח):

כלל צד. דין מבשירי אוכל נפש (סימן תק"ט):

(א) כתיב אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם וקבלו הו"ל מדכתיב לכם לרבות לכל צרכיכם דהיינו אפילו מה שאינו אוכל נפש עצמו רק שהם מכשירים שאי אפשר לאכול בלא זה גם זה מות' מן התור' ומדכתיב הוא לבדו משמע למעט דוקא הוא ר"ל אוכל נפש מותר אבל מכשירין אסורי' ואחר שריבה הכתוב ומיעט קבלו הו"ל דמכשירין שא"א לעשותן מע"ט מותר אבל מכשירין שהיה אפשר לעשותן מע"ט אסור ואעפ"כ אין מורין לרבים להתיר מכשירין אפי' בא"א לעשותן מע"ט שמא יבואו להתיר אף מה שאפשר (מקי"ט):

(ב) שכה וכ"ש נתעצל ולא עשה מע"ט אסור לעשותן אבל אם לא היה לו פנאי או שלא ידע בו מאתמול שנשבר מותר (סס נמ"ח):

(ג) י"ט ראשון לגבי י"ט שני דינו כע"ט ואסור לתקן ב"ט ב' אם נשבר ב"ט ראשון (סס נמ"ח):

(ד) אף על גב דמדאורייתא שרי לעשות המכשירים שאי אפשר לתקן מע"ט מ"מ אסור לתקן בענין שעושה כלי גמור שהוא מורה מרובה ולא התירו אלא בדבר שמרחתו מועט דלא עדיף מא"נ עצמו שאסרו בדברים שנעשים לימים הרבה:

(ה) לפיכך סכין שנפגם אפילו ביו"ט אסור להשתיה במשחות של אבן כדרכו מפני שעושה כלי גמור אבל מותר להרדה במשחות של עץ או אבן בעלמא שאינה משחות וכיוצא בו ומ"מ אין מורין כן לרבים שלא יבואו להשהיו במשחות ואם אין צריך לחדר רק להעביר השמנונית מותר לכתחלה אפי' בפני רבים ע"ג עץ וכיוצא בו ואפילו אם כוונתו לחדר רק שהוא מלאה שמנונית עד שנראה לכל ויכול לומר שלהעביר השמנונית עושה מותר אבל במשחות אסור אפי' אם א"צ אלא להעבי' השמנונית מי"מ אין מורין כן ואם עמדה כ"כ עד שאינה חותכת כלל אסור לחדר אפילו בשל עץ שמא ישחזו במשחות (סג):

(ו) שפוד של ברזל שנעקם מע"ט אסור לפושטה אפילו אין צריך לזה שום כלי ויכול לפשטה בידו אפי"ה אסור אבל אם נעקם ביום טוב אם יכול לצלות בו כך אסור לתקנו ואם אי אפשר לצלות בו כלל מותר לתקנו ביום טוב ואין מורין כן ומ"מ בכל המכשירין אפילו נשבר ביום טוב אם אפשר לשאול מחבירו אסור לתקן:

(ז) שפוד של עץ אין מחדדין אותו ואין מחליקין אותו בסכין שזה עושה כלי גמור (כגנ"ה) ולכן אם היה ארוך יותר מדאי אסור לחתכו או לשורפו לקצרו דהוי

חיי אדם כלל צד זה הלכות יו"ט

תיקון כלי ונ"ל אפי' בלא אפשר מעיי"ט אסור אבל מותר לחתוך או לשרוף האגוד שאוגדין בו העופות שאין בזה שום תיקון כלי ואפילו בשבת מותר לחתוך :
 (ה) אין שוברין החרס ואין הותכין או קורעין הגייר לצלות עליהן ואין פוצעין הקנה לעשות כמו שפוד וכל מילי דעביד להשתמש בו הוי תיקון כלי (סי' תק"א):
 (ט) וכן אסור ליקח עץ מבין העצים לחתות בו האור אפילו הוא עץ יבש דלא שייך בו מוקצה שראוי לבשל בו מ"מ מהוי כתיקון כלי אא"כ הוכן לכך מעיי"ט (סי' תק"ז):

(י) אין נופחין במפוח דדומה שרוצה לעשות כלי. והעולם נהגו היתר במפוח של בעלי בתים על ידי שינוי קצת שהופכו מלמעלה למטה ונ"ל שאין בכלל זה מה שנופחין על האש בבגדו או בכלי העשוי לכך מנוצות דאין זה דומה כלל למפוח (סי' תק"ג):

(יא) כלי שאופן בו מיני טיגון וצריך ללבנו קודם שנותנים בו האוכל ואפילו בישראל חלב מעיי"ט הוי"ט רוצה למגן בו של בשר מותר ללבנו בי"ט כיון דבלא"ה צריך ללבנו קצת ואף על גב ששכשין צריך קצת ליבון יותר עד שתהיה הקש נשרף עליו מבהוץ כדון הכשר כלי מהלב לבשר מ"מ לא מהוי כתיקון כלי גמור ופשיטא שאין לאסור משום הליבון עצמו שהרי הוא לצורך א"נ אבל אם היה הכלי מרפה אסור ללבנו בי"ט אפי' נטרפה בי"ט דכיון דצריך ליבון כ"כ עד שיהיה נצוצות נתזן הוי תיקון כלי גמור (תק"ט):

(יב) אסור להגעיל כלי בי"ט אם היה אפשר להגעילו מעיי"ט אבל אם נטרפה בי"ט מותר להגעיל כלי דאין כאן משום תיקון כלי דאפשר להשתמש בו בלא"ה דברים צוננים ודוקא כשיש לו מים רותחים שהרתיהן לצורך אר"נ אבל להרתיהן כדי להגעיל אסור להגעלה הוי מכשירי אוכל נפש (רד"ק"ו ס' ת"ג):

(יג) אסור להטביל כלים חדשים כיון דאסור להשתמש בהם קודם טבילה הוי כמתקן ומ"מ אם אי"א להטביל מעיי"ט כיון דאי"א דאפילו כלי מתכות אינו אלא מדרבנן מות' להטביל בי"ט ומ"מ אין מורין בן וכן שפוד שצלו בו בשר שאינו מלוח אע"ג דנהגין ללבנו מותר ללבנו בי"ט כיון דאינו אלא חומרא בעלמא ולכן אפילו היה אפשר ללבנו מעיי"ט מותר (מ"א סעיף י"ב ס"ג):

(יד) אסור להתוך נר ארוך לשנים ע"י סכין וכן פתילה אפילו קודם שהודלקה דהוי תיקון כלי אבל מותר להדליקה באמצע אם צריך לשתיהן (סי' תקי"ד):
 (טו) אין גודלין פתילה וכן אין סותרין נר שעוה הקלוע מקליעתה דהוי סותר (סי' תקי"ז):

(טז) דין הדהת ושפשוף כלים דינן כמו בשבת בהלכות שבת במלאכת בונה (סי' תק"ט):

כלל צה. דין מכבה ומבעיר (סי' תקי"ז):

(א) אסור לכבות הנר אפי' אם צריך לשמש מטתו ואין יכול לכפות עליו כלי או להוציאו אפי' אסור ונ"ל דלצורך שעה שיצרו מתגבר או ליל טבילה יש לסמוך על המתירין (ראש"א ור"ן) בי"ט ב' של גליות לכבות ואם יכול להדביק הנרות לעשותן כמין אבוקה כדי שידליק מהר לא יכבה, או שיעמיד הנר במים וכשיגיע שם ממילא יכבה כ"ז יש להתיר בי"ט שני של גליות (ועיין בפ"ס ס' תל"ו סעי' ז' ונא"כ סי' תקי"ז ס"ק ו') וכן מותר להעמיד במקום שהרוח שולט כדי שיכבה ובלבד שלא יהיה הרוח מנשב או דאל"כ הוי כמכבה בידים ודוקא לצורך תשמיש יש לסמוך ע"ז (עיין פ"א):

(ב) מותר לכפות האש בכלי או בעפר מוכן לצורך אותו יום אבל אסור לכסוי לצורך הלילה (סי' תק"ג):

(ג) מדורה מהרבה עצים כל עץ שלא אחז בו האור עדיין מותר לשטמו שאין חיבור זה לזה וכן מותר ליקח עץ הדולק בצד זה של מדורה ולהניחו בצד האחר של המדורה הואיל שאינו מכוון לכיבוי כלל וגם אינו פס"ד אבל ליקח אותו לגמרי מן הכירה אפי' להאיר נכון להחמיר ואם האש גדול ומזיק לתבשיל שיקרית מותר להסיר

קנ **הוי אדם כלל צה צו הלכות יו"ט**

להסיר קצת עצים לצד אחר אבל לא יכבה וצריך להזהיר בני ביתו כשמבשלים דגים שלאחר גמר הבישול לא יקחו האורים אלא יניחום לשרוף (סימן תקי"ז):
 (ד) אבל אסור ליקח פתילה מנר הדולק אפילו ליתנה בנר אחר שתיכף בשמוציא הוא מכבה משא"כ בעץ הדולק שלא יכבה כ"כ מהרה וכן אסור להטות הנר כדי להרחיק השמן מן הפתילה והוי כיבוי אבל התי' חלב המונחים בנר מותר ליקח ההתיכות הרחוקות מהפתילה שאינו דומה לגרם כיבוי דהא בזה אינו גורם כלל כיבוי אלא שמונע שלא ישרף ודומה למדורי' של עצים בסימן ג' אבל בנר של שמן אסור ליקח משמן שבנר שהשמן כולו חיבור א' והגומל ממנו מי"מ הוי מכבה ממש (סג):

(ה) מותר ליתן סביב נר קודם שידליק דבר המונע מלשרוף בענין שיכבה כשיגיע לשם ולצורך הפסד אפילו לאחר שהדליק דאינו אלא גרם כיבוי וכן מותר לתהוב נר הדולק בחול כדי שכשיגיע לחול יכבה ומי"מ לא יניח הנר (בלוונגל) או להדביק בכותל בענין שיכבה כשיגיע לשם והוי כאלו הותך מן הנר וזה בודאי אסור כמו נר של שמן שהרי לוקח מגוף הנר והוי מכבה דדוקא ליתן דבר המונע לשרוף מותר (סג) (ואף שקילוק זה דקוק מאד אין צנו כח לקלוק ק"ו ועיי' פ"ד):
 (ו) מותר להוסיף פתילות לנר דולק להוסיף אורה ואם כוונתו שיעבר הרבה ויכבה בשע' מתיר וא"ר אסור ונראין דבריו כי כן כ' הרשב"א בעה"ק להדיא וכן אין להקל לכפול נר של שעוה כדי שישרוף מהרה דינו הכי (סג):
 (ז) אין להקל למהוט הפתילה מנר של חלב ושעוה אפילו באצבע וכ"ש בכלי" אבל מותר להטות הפהם למטה ובנר של שמן מותר לנפץ באצבע הפהם שנעשה כראש הנר ובלבד שלא ימהוט בכלי אבל בנר שכבה כבר ורוצה להדליקו מותר להסיר הפהם. ושיורי' שמן ופתילה מותר להדליקם אפילו ביו"ט אחר שבת או ב' יו"ט של ר"ה ואין כאן משום הכנה (סג):

(ח) אסור לכבות דליקה ביי"ט ודינו כשבת כמבואר בהלכות שבת במלאכת מכבה ומי"מ אם לא יהיה לו מקום לאכול אפי' בבית נכרי או שישרוף כלי תשמיש שצריך לאכול בהם ביי"ט מותר לכבות (סג):

(ט) מותר לעשות מדורה להתחמם כנגדה ואם אין הקור גדול אסור להחם בית ההורף ומי"מ עיי' נכרי מותר (סי' תקי"ח):

(י) מותר להחם ביי"ט מים לרהוץ ידיו אבל לא כל גופו דלא התירה התורה אלא דבר השוה לכל נפש וזה אינו צורך אלא למפונקים ואפילו לרהוץ לתינוק אסור דהאידינא אף בחול לפעמים אין רהצין תינוק ב' או ג' ימים אם לא במקו' שהתינוק צריך לזה דאז מותר לרהצו אבל אסור לחמם בשבילו לרהוץ אפילו עיי' נכרי אם לא בטקצת חולי אבל מותר לישראל כשצריך להחם מים לבשל או להדיח להרבות מים כדי שישאר גם לקטן לרהיצה ובלבד שלא יוסיף מים בקדרה לאחר שהעמיד אותו על האש רק שיקח מתחלה כלי גדול (סג):

(יא) אפי' במים שהוחמו מעיי"ט יש אוסרין לרהוץ וכן נוהגין:
 (יב) אסור להוציא אש בין מאבן או מזוכית שקורין (כרען גלאו) ומכל דבר דאסור להוציא דבר חדש שהרי יכול לעשות מעיי"ט ואם הוציא מותר להשתמש בו (סימן תק"ג):

(יג) אין עושין מוגמר דהיינו לפזר מיני בשמים על הגחלים בין להריח בין לגמר הבית והכלים דכ"ז אינו אלא למפונקים ולבעלי תענוג ולא התירה התורה אלא דבר השוה לכל נפש ולכן אסור גם כן לעשן ביי"ט בעשב שקורין (טיטוף) דאינו שוה לכל נפש (סי' תקי"ד):

(יד) המדליק נר של יו"ט צריך לברך אקב"ו להדליק נר של יו"ט וכשבת אומר נר של שבת ושל יו"ט (סג):

כלל צו. דין הוצאה מרשות לרשות (סי' תקי"ט ותקכ"ג):

(א) מתוך שהותרה הוצאה לצורך אוכל נפש הותרה נמי שלא לצורך א"ג ובלבד שיהיה לו צורך קצת כגון שמתירא מגניבה וכיוצא בו אבל שלא לצורך כלל

היי אדם כלל צו צו הלכות יו"ט

י"א דחייב וי"א דאינו אלא מדרבנן וכל בעל נפש יחמיר על עצמו שלא להוציא רק מה שצריך קצת לאוכל נפש או לקישוט והמהזורים שהיו מונחים כבר בבית הכנסת לא יביאם לביתו אפילו משום השש גניבה וכ"ש שאר כלים אלא שאם הביאם ביום טוב לבית הכנסת ומתיירא מגניבה מותר להזוירם דהתירו סופן משום תחלתן (תק"מ). ואם רוצה לומר במהזורים דברי שירות ותושבחות ביו"ט לעולם מותר להביאם :

(ב) במקום שיש עירוב מותר לטלטל אפילו מה שאינו לצורך היום כלל רק שיש בו תורת כלי ובמקום שאין עירוב אסור לטלטל אפילו מחצר להצר ומ"מ נהגין לטלטל סכינים בכיסו אעפ"י שאין בו עוד לצורך היום כגון לאחר אכילה אבל להוציאם הו"ץ לעיר לגמרי אסור כיון שאין בהם צורך היום (סג) ;
(ג) מותר להוציא את הקטן אעפ"י שאסור בשבת דהוי צורך קצת אפי" לטייל מותר (סג) :

(ד) לא ישא משאות גדולות כמו בחול אלא ישנה כדי שיהיה ניכר שעושה כן לצורך יו"ט ומבית לבית או שזימן אצלו אורחים אפילו הם בני עירו וצריך למהר עושה כדרכו (סי' תק"י) ;

(ה) סומא וחגר שיכולין לילך בלא מקל אסורין לילך במקל ברה"ר או בכרמלי' אבל אם אינו הסר אלא ע"ה מותרים דאין עירוב ליו"ט (סי' תקכ"ג) ;

(ו) אין יוצאין בכסא שקורין (פאטדעו) שהיא כתיבה קטנה והוא יושב בה ושני אנשים נושאים אותו אי א"ש או אשה. ואיש שרבים צריכים לו מותר אפי" יכול לילך בלא כסא אם יש בו איזה צורך כגון שלא יטנף בגדיו או ביעתותא (סג) ;

(ז) משלח אדם להבירו ביו"ט דרך רה"ר כל דבר שיכול לאכול ביו"ט אעפ"י שאין הבירו צריך לזה כגון בהמה ועוף העומדים לאכילה דאין בהם משום מוקצה וכל מיני אוכלים או כלים אפילו שאינן ראויים לו ביו"ט כגון תפילין מ"מ כיון שבהול יכול ליהנות ממנו בלא שום מעשה שמהה הוא למשלח. אבל דבר שא"צ הבירו היום וגם בהול א"א להנות ממנו כך שמחוסר עדיין מלאכה כגון בהמה ועוף העומדי' לגדל וולדו שא"א לשחטן ביו"ט וגם בהול א"א להנות מהם כך דמחוסרי' שהיטה וכן תבואה שמחוסר טחינה ודיכה אסור לשלוח אפי" במקום שיש עירוב דהוי עובדא דהול (כ"כ הרמב"ם כפי המשנה נהדיא וכן משמע דאי איתא דטעמא דב"ש משום הולאה א"כ הוי ליה למתני לעיל דמתניתין דאין מוליאין את הקטן ולפי"ז ז"ע על הט"ז והמ"א נסיון תק"ז שכתבו דנמקום איש עירוב מותר וכ"מ בט"ז סימן תקכ"ג סק"א וז"ע) ואם הבירו צריך היום ליתן תבואה לבהמתו מותר לשלוח במקום שיש עירוב בענין שאין בו משום איסור הוצאה דהא לצורך בהמה אסור להוציא כדלקמן בכלל צ"ו סי' ז'. וכל מה שמותר לשלוח לא ישלח ע"י ג' בני אדם דאוושי' מלתא דנראה כאלו שלחם למכרם ואם כ"א נושא מין אחר מותר (תקט"ז) ;

(ח) יו"ט אין צריך עירובי הצירות ושיתופי מבואות אבל עירובי תחומין צריך (סי' תקכ"מ) ומ"מ מהני עירוב לדברים שאין צריך כלל ביום טוב כדלעיל סימן ב' ;

כלל צו. דין שכיחא בהמה ביו"ט ושאר דינים בבהמה (סימן תקכ"ב ותקכ"ג) ;

(א) שביתת בהמה ביו"ט י"א דדינו כמו בשבת בהלכות שבת כלל נ"ז וי"א דאין אדם מזהר על שביתת בהמתו ביו"ט (סימן רמ"ז ותל"ה) ולכ"ע אין מוציאין משא על הבהמה בירש שהוא עובדא דהול. ולכן אין רוכבין על הבהמה ביו"ט (סי' תקכ"ג) וגם שמא יחתוך זמורה ;

(ב) דין מחמר אחר בהמתו כתב הפ"ח (כס"י תל"ה) דדינו כשבת ;
(ג) אין מנהיגין בהמה במקל ביו"ט ואפי" במקל דאזמניה לכך שאין בו מוקצה דמחוי שמוליכה למכירה (תקכ"ג) ;

(ד) אין מגרדין בהמה במגרדת שמשרת השער והוי פסיק רישיה אבל זבובי שדרבן

שדרכן לתלות בבהמה מסירין אותם אעפ"י שקצתן אין נסרדין מן הבהמה אלא בעשיית הבורה מ"מ כיון שאינו מתכוין לכך הוי דבר שא"מ ושרי (סג) :
(ה) אין מילדין לבהמה אבל מסעדין אותה שאחזו בולד שלא יסול לארץ ונופה לו בהוטמו ונותן לו דד בפיו (סג) :

(ו) בהמה שהורה שרחקה וולד' שורין שליתה במ"י ומזלפין עליו כדי שתריח ריחו ותרחה עליו. וכן מותר ליתן מלא אגרוף מלח ברחמה כדי שתזכור צער לידה אבל בבהמה מטאה אסור לעשות כך דטמאה כשרחקה ולדה שוב לא תרחה עוד והוי טרחא בכדי (סג) :

(ז) לא ימוד אדם מאכל לבהמתו אלא נותן לה באומד (מקי"ו) :

(ח) כל מלאכות המותרים לעשות ביו"ט לצורך אדם אעפ"י אסור לעשות בשביל בהמה דכתיב יעשה לכם וקבלו הו"ל לכם ולא לבהמה ולכן אסור לבשל ולהוציא ולאפות וכיוצא בו לצורך בהמה וכן אסור לגבל מורסן אלא עפ"י תנאים המבוארים בהלכות שבת במלאכת לש אבל מותר לשלטל מזונות וליתן לפניהם (מקי"ג) :

כלל צח. דין מלאכה לצורך עכו"ם (מקי"ג):

(א) מדכתיב יעשה לכם קבלו הו"ל לכם ולא לעכו"ם לפיכך אסור לבשל ולאפות וכן כל המלאכות המותרות לעשות בשביל ישראל לצורך קצת אבל לצורך עכו"ם אסור מדאורייתא ואפי' להזמין נכרי לביתו שיאכל מה שבשל לצורך עצמו אסור גזרה שמא יבשל לצורך עכו"ם בקדרה אחרת כיון שרוצה לכבדו ואוכל על שלחנו אבל מותר לשלוח לו לביתו ואפי' דרך ר"ה שלנו ע"י עכו"ם דכיון דשולח לביתו לא חיישינן שיבשל בשבילו בקדרה אחרת ודוקא כששולח לו ממה שהכין לעצמו אבל אסור להרבות בשבילו אפי' באותו קדרה שמבשל לעצמו דאע"ג דבענין זה מותר להרבות לצורך מחר כמו שנבאר א"ה בכלל צ"ט אפי"ה לצורך גוי אסור דכשמבשל לעצמו ה"ל דממליך ואכל כולו היום וגם מחמת ריבוי בשר מוטעם התבשיל שאוכל היום ביותר מעם משובח או משום חד טרחא אבל כיון שכוננתו לצורך גוי חיישינן שאם נתיר לו להרבות בשבילו אף הוא יבשל בקדרה אחרת :
(ב) זמזה תראה גודל המכשלה שנוהגין רבים לשלוח ב"ש דרוון לנכרי שרוצה לכבדו ומוסיפין בשבילו ולא מבעיא שאסור לאפות בשבילו חלה א' כמן שנוהגין ומכ"ש שנותנין לתוכו צמקום שאינן בדוקים מתולעים ואסור לישראל לאכלו או לעשות בשבילו הרעמול וכליניצעס דכ"א וא' צריך טרחא לעצמו וגם אין א' משביח מחמת הריבוי (כמ"כ כ"ה"א נ"ס רמ"א נ"ס' תק"ג וע' לקמן כלל ל'ט) אלא אפי' מה שמרכין לבשל בשבילו דגים אפי' כשמבשל גם לצורך עצמו אסור להרבות בשביל גוי :

(ג) ודוקא לגוי שרוצה לכבדו גורנין אבל נכרי שבא לו בשליחות או כיוצא בו שאינו חשוב בעיניו לכבדו וכ"ש עבדו ושפחתו מותר להרבות באותה קדרה שמבשל לצורך עצמו מפני שמחמת הריבוי מתקן התבשיל או משום שהוא חד טרחא כמו שנבאר בכלל הסמוך ואפי' אין לו דבר אחר ליתן להם אבל אסור לאפות אפי' בשביל עבדו פת וכיוצא בו שהרי כ"א וא' צריך טרחא בפ"ע וכ"ש בתנורים שלנו שאין הפת מושבח ממה שיש הרבה פת בתנור או מעט ואפילו אם יש לו דבר אחר למאכלם ונוכל לומר שכל הפת ראו לישראל ויתן להם דבר אחר לאכול אפי"ה אסור וכ"ש דאסור לבשל בשבילם בקדרה מיוחדת ופשיטא לבשל בשבילם דבר איסור דאינו ראוי כלל לישראל :

(ד) בני החיל אסור לבשל בשבילם כמו שנתבאר ואם הם נותנים קמה שלהם לישראל לאפות להם פת אם אינם מקפידים כשישראל נותן ממנו לתינוק בשכר האפי"ה מותר לאפות שהרי אם לא יאפו כל הפת לא יוכלו ליתן לתינוק אפילו מעט פת וא"כ נחשבת כל האפי"ה בשביל פת זה שנותנים לתינוק וכיון שאינו מיוחד איזה פת יתנו לתינוק מצינן למימר על כ"א וא' זה הוא שיתנו לתינוק (כמ"א ע"ס ק"ל' כ' עכ"כ תוס' וז"ע ללא מלינו זאת צמוס' דמוס' אדרבה ס"ל כמכ"א ע"ג

היו אדם כלל צח צט הלכות י"ט

ע"ט צנ"י וצנ"ז ס"ק ו' וגם צנ"ר גס ס"ק ז' ל"ע כי נראה שנוסחא אקרת היתה לו
כתוספת ד"ה קז"כ):

(ה) אבל ישראל ונכרי שיש להם עיסה בשותפות אסור לאפות חלק הנכרי
עם חלקו שהרי אפשר שיחלוקו קודם האפייה (ונכנסים ע"ו נמוס' ד"ה הו"ל
כתנו דמ"מ אינו אלא מדרבנן). ובהמה חציה של נכרי מבואר לעיל סוף כלל
פ"ט:

(ו) אסור לישראל להוציא שום דבר ביו"ט לצורך עכ"ם אבל מותר לשלוח
לו ע"י עכ"ם כגון שצריך להחזיר משכון לעכו"ם אלא וכיוצא בזה (מק"פ):

כלל צ"ט. דין הכנה מיו"ט לחבירו ולחול (סי' תק"ג):

(א) כל המלאכות המותרות לעשות ביו"ט לצורך היום אבל לצורך מחר אפילו
ל"ט ב' אסור ואפילו בב' י"ט של ר"ה דאע"ג דקיי"ל דכיומא אריכתא הם דוקא
לחומרא אבל לא לקולא ואם עבר ובישל אפילו במזיד מותר (ומ"מ לריך תשובה
שהרי עכ"פ ניצל מ"ט לקול ולריך תשובה כדן עובר על איסור דרבנן כדלעיל כלל ע')
אבל בהערים אסור כדלקמן כלל ק"ב סי' י"ב ואפי' דבר שאין בו מלאכה כגון
להביא מים ואפי' יין להבדלה אסור להכין מ"ט לחבירו וכ"ש לחול (כ"כ מ"א
ססי' תרס"ו ועיין מה שכתבתי בכלל קמ"ו סוף דין ישיבת הסוכה דכ"ל דאם יהיה עורב
גדול להנציח בלילה מותר להנציח ניוס וה"ה אם לריכה למים ומ"מ לצורך קול אין
להתיר):

(ב) אבל מותר למלאות קדרה בשך וכיוצא בו אע"פ שאין בדעתו לאכול אלא
כזית ואפי' אם כבר הניח הקדרה אצל האש מותר להוסיף וכן אם הוא בקדרה
קמנה מותר להחליף וליתן בקדרה גדולה שמהמת הריבוי בשר ודגים הרוטב הוא
מוטעם ביותר ולכן אע"פ שיעיקר טרחתו הוא בשביל מחר מותר כיון שיש בו
תועלת גם לצורך היום:

(ג) אבל אסור לעשות (תרעמזיל) או (קרעפליך) וכיוצא בו יותר ממה שצריך
לבו כיום שאין א' משביח מהבירו וצריך לטרוח בכל אחד ואחד בפ"ע:

(ד) וכן אם צריך מים להחם מותר למלאות הכלי אע"פ שהוא גדול ביותר
מצרכו אם עושה הכל במזרה א' שממלא אותו בפעם א' אבל אם כבר מלא הכלי
אסור להוסיף עליו דהוי טירחא לצורך מחר ואין כאן הישבהה לצורך היום ואם
ירא שיתבקע הכלי ע"י האש מותר להוסיף שהרי זה לצורך יום טוב:

(ה) הא דמותר להרבות בשר דוקא באותה קדרה אבל בקדרה אחרת מאותו
מין אסור לבשל לצורך מחר על סמך שיאכל ממנה כזית שנראה לכל שאין זה
אלא הערמה שהרי כבר יש לו אותו מין אם לא שצריך באמת לאותו יום יותר
מקדרה זו ואפי' בדיעבד יש אוסרין בענין זה (פ"ק סי' תק"ג):

(ו) הערמה זו היא קודם אכילה אבל לאחר שאכל אסור. ומ"מ בדיעבד אם
אוכל ממנו קצת מותר אבל אם אינו אוכל ממנו כלום רק שמערים שמא יצטרך
או שמא יבואו אורחים אפי' בדיעבד אסור לאכול ממנה:

(ז) אע"ג דמותר להערי בהערמת אכילת כזית יש ליתור שלא יאמר בפירוש
שעושה מאכל זה לצורך הלילה ומכ"ש לצורך חה"מ או חול דיש אוסרין לגמרי
אם לא שבדעתו באמת לצורך י"ט שיאכל המקצת ואז מותר להוסיף:

(ח) אם צריך לפת אחד לצורך היום י"א דמותר למלאות כל התנור פת שהפת
נאפה יפה בזמן שהתנור מלא ודוקא כשצריך באמת לכבר אחד אבל אם אינו
צריך באמת אלא שאופה על סמך שיאכל פת א' אסור דבתנורים שלנו י"א דל"ש
לומר שהפת נאפה יפה וג"ז אין להתיר אלא לצורך גדול (ע' א"כ סי' תק"ו):

(ט) אסור להעמיד הנרות במנורה וכן לתקן הפתילות והעששיות ב"ש א'
לצורך הלילה אם לא שמדליקין ביום לכבוד בית הכנסת או להשתמש בהם היום
(סי' תקי"ד נמ"ח):

כלל ק . דין פירות ודגים וש"ד שהוכאו ביו"ט (מקט"ו) :

(א) כבר בארנו בהלכות שבת דפירות המהוברים בקרקע ובאילן וכן דגים וכ"ד המהוסר צידה אסור לכ"ע משום מוקצה ואפילו בטלטול ולכן אפי"נ נשרו או נצודו מאליהן אסורין אפי"נ בטלטול לכל ישראל וה"ה ביו"ט אסורין באותו יום . ולערב מותרין מיד :

(ב) אפילו אם ספק אם נלקט או נצוד היום או נפל מאילן או ניצוד מעצמו . או אפי"נ ודאי שנלקט וניצוד אלא שהנכרי עשה זה לעצמו אסורין בו ביום ואפי"נ לטלטלו אפי"נ שלא הוכאו בשבילו אבל לערב מותרין מיד דכיון דלא עשה המלאכה בשביל ישראל ל"ג שיאמר לו הישראל להביא :

(ג) וכן אפי"נ ודאי נעשה היום אבל הוא ספק אם נעשה בשביל ישראל מותר לערב מיד אם הוא צורך יו"ט דלא מהמרינן מספיקא להצריך בכדי שיעשה אבל שלא לצורך יו"ט או אורחים וכיוצא בו יש להחמיר להמתין גם בזה בכדי שיעשה ואם יש כאן ספקות דהיינו ס' נצוד היום ואת"ל שניצוד היום שמא נצוד בשביל הנכרי נ"ל דלכ"ע א"צ להמתין בכדי שיעשה :

(ד) אבל נכרי שהביא דורון לישראל מדבר שיש במינו מהובר או צידה אף על פי שמסופק אם נלקט ונצוד היום צריך להמתין בכדי שיעשה דמסתמא מביא מן המשובהין אם לא שניכר שאינן להם כראוי דאז גם בזה דינן כספק (נמ"א ס"ק י"ג) :

(ה) נכרי שהביא דורון לישראל ביו"ט ראשון צריך להמתין עד מוצאי יו"ט שני בכדי שיעשה דכיון דמביא לו דורון היישי שאם נתיר לו ביו"ט שני יאמר לנכרי להביא לו כדי שיהיה לו ביו"ט שני אבל אם חל יו"ט ה' ו' מותר בשבת אם הם פירות שראויין לאכלן היין (שכרי אסורין בטלטול וי"ד יבטלס ניום טוב) דלא גזרינן שיאמר לו שני ימים קודם לזה להביא לו אבל בר"ה אם חל ה' ו' אסור גם בשבת דקיי"ל דבי ימים ר"ה הם כיומא אריכא ואין יו"ט מכין לשבת משא"כ בי יו"ט של רגלים דחד מיניהו ממ"ג חול אבל אם הביא ביום ו' ודאי אסורין בשבת בין בר"ה ובין בשאר רגלים וכן אם הביא בשבת אסורין ביום א' שהוא יו"ט משום הכנה (מ"א ס"ק ק') :

(ו) דין זה שאמרנו שמה שהובא ביו"ט ראשון אסור גם בשני אינו מוסכם מכל הפוסקים ולכן אם הוא לצורך אורחים שאינן מעיר הזאת כמבואר לעיל כלל מ' סימן ד' יש להקל ולהתיר במוצאי יו"ט ראשון בכדי שיעשה ואי משום כבוד האורחים מותר גם לבעה"ב לאכול עמהם כיון דיש מתירין לעולם במוצאי יו"ט בכדי שיעשה ודוקא שאין לו מאותו המין אבל אם יש לו מאותו מין לא מקרי צורך יו"ט :

(ז) אם הוא צורך גדול יש להתיר אפי"נ דגים שהביאו לו ביו"ט או שחל ביום ה' ו' לבשל אותן ביום ו' לצורך שבת אע"ג דקיי"ל דאסור אפי"נ בטלטול גם ביום ב' מ"מ לצורך גדול יש לסמוך על דעת המתירין אפי"נ באכילה ביום ב' דיו"ט ודי לנו לאסור באכילה ולא בטלטול כיון שיש צד היתר גם לדין אפי"נ באכילה לצורך אורחים כדאיתא בס"י הקודם (ט"ו ס"ק ק') :

(ח) שיעור בכדי שיעשה עיין לעיל בהל' שבת כלל ס"ג ומ"מ לענין זה קיל יו"ט שלעולם גם הלילה עולה לחשבון אפי"נ אין דרך לעשות מלאכה זו בלילה (מ"א ס"ק כ"א) ומיהו י"ל דדוקא בבא מהוץ לתחום כיון דיו"ט דא"צ להמתין בכ"ש אבל בצידה ומהובר אפשר דגם ביו"ט אין הלילה עולה (ע"ג נמ"א) :

(ט) הא דמהמרינן להמתין בהביא ביו"ט ראשון עד מוצאי יו"ט ב' בכ"ש דוקא בנכרי שהביא דורון שעושה המלאכה בשביל ישראל וגם גזרינן שמא יאמר לנכרי להביא לו לצורך יו"ט ב' אבל נכרי המוכר דגים ופירות או שישיראל שכר נכרי שביא לו דגים קודם יו"ט וכיוצא בו ונשתאה מלהביא עד יו"ט אין לו דין זה אלא אפי"נ לדין סג' להמתין ביו"ט ראשון ודינו כדין נכרי הצד בשביל עצמו בס"י ב' (מ"א ס"ק ג')

חיי אדם כלל ק קא הלכות יו"ט

(י) נכרי שמביא דגים ופירות למכור בעיר שרובה נכרים מדינא מותר ליקח ממנו לצורך הלילה ובלבד שלא ישלשלם באותו יום ובלבד שלא יזכיר סכום דמי רק יקה ממנו בהקפה אם רגיל עמו ולא ישא ויתן עמו בעבוד המקח. ואמנם אם יש לחוש שאם נתיר ירבה להביא בשביל ישראל אסור וצריך להתיישב בדבר (ס"א ס"ק כ"ג):

(יא) דברים שאינן במינן מחובר ולא מחוסר צידה ולא משום מוקצה שהביא דורון לישראל מחוץ לתחום אע"פ שאסורין בו ביום למי שהובא בשבילו ולערב בכדי שיעשה כמבואר כ"ז בהל' שבת כלל הנ"ל מ"מ אם הביא ב"ט ראשון מותר לכ"ע במוצאי יו"ט ראשון בכדי שיעשה (סעיף ה' ונמ"א ס"ק כ"ב):

(יב) דין נכרי מסיח לפי תומו שלא נלקט וניצוד היום מבואר שם בהל' שבת ומ"מ אם הוא מ"ט לשבת והם פירות שאינן נאכלין חיינ ד"א דאסורי מדאורייתא דהוי כמכין מ"ט לשבת אינו נאמן (ע' מ"א ס"ק י"י) ומה שיש לדקדק בדבריו עיין לעיל כלל הקודם בנ"א ועיין כלל ק"א ססי ד':

(יג) ישראל שנתן מעות לנכרי לקנות דבר אע"פ שאין בו לא משום צידה ומחובר ומוקצה מ"מ לא טוב עשה שהרי אסור לוטר לנכרי מעי"ט שיקנה וימכר לו דהוי מקח וממכר. ומ"מ בריעבד מותר באכילה אם אינו רגיל בכך אבל הרגיל בכך אסור (הט"ו נסי' ע"ז ס"ק ג' כעלם סענו דין זה נסי' מקי"ז):

(יד) בעיר שרובה נכרים מותר לקנות מנכרים פת אם הרוב הם נכרים שלוקחים פת וקמה אם שומתו ידוע בענין שאין בו משום מקח וממכר אפי' אם נטחן הקמה היום אין בו משום מוקצה שהרי גם אתמול היה ראוי לכוס ודוקא אם הוא לצורך דיש אוסרין (מהרי"ל דשא"ל נקד היום ויאמרו דהרקדה מותר ביו"ט משא"כ בשנה דהכל יודעין דאסור הכל אפי' לנורך א"כ ונכי הסנוס סה' טשה זלה"ה הקשה לי שהרי כ' המ"א דמחילת הרקדה מותר ע"י נכרי נשיכו כללעיל כלל פ"ד והשנתי לו כיון שאינו מותר ע"י נכרי אלא ע"י שכי' לא איך לטעות משא"כ כשהנכרי עושה מעלמו) ומיהו אסור לקרות הנכרי לביתו וליתן בעדו מעות דהוי עוברא דהול ואפי' על ידי נכרים אסור לקנות וכן בכל דבר שקונה מנכרים אסור לישא וליתן עמו או ליתן המעות רק שיתן לו בהקפה ואם אינו מאמינו מותר ליתן לו משכון:

(טו) מותר לקנות מנכרים כ"ד שא"צ פיסוק דמים וע"ד הנזכר כמבואר בסימן הקודם אפי' דבר שבא מחוץ לתחום. אם הוא עיר שרובה נכרי אבל בעיר שרובה ישראלים אסור לקנות ממנו:

(טז) ישראל ששיגר דורון להבירו ע"י נכרי מעי"ט ונתעכב הנכרי והביאם ב"ט מחוץ לתחום אע"פ שאסור לכל ישראל לשלשלם חוץ לדי אמות כמבואר שם בהלכות שבת מ"מ מותר אפי' לאותו ישראל לאכלם בו ביום דדוקא כשהנכרי מביא משלו גזרין שמא יאמר לו להביא וגם כאן אינו נהנה ממלאכת יו"ט כלל שהרי היה יכול להביא גם מעי"ט אלא שנשתהא בדרך ואם יש לחוש שיהנה הנכרי בחליפין צריך חותם אבל אם הוא דרך רחוק שלא היה יכול להגיע כלל קודם יו"ט באמת אסור דהוי כאלו יאמר לו שילך בשבת וי"ט ודוקא שהיה דעתו מאתמול ויודע מזה ששלח לו אבל בלא"ה אסור משום מוקצה ולעת הצורך יש לסמוך ולהתיר אע"פ שלא ידע מזה כלום דאע"ג שהיה חוץ לתחום מ"מ לא הקצה דעתו ממנו להדיא דדוקא ביש לו פירות חוץ לתחום ולא הביאן קודם יו"ט זה הוא מוקצה שהרי הקצה דעתו ממנו אבל זה אע"פ שלא היה דעתו עליו מ"מ גם לא הקצה דעתו ממנו (ס"א וס"ב):

(יז) דין אם הוציא הנכרי לפתות מן הבור שטממינים בו בחורף מבואר בכלל ס"ג סי' כ"ג:

כלל קא . דין מוקצה :

(א) כל מה שאסור לשלשל בשבת בין מחמת איסור או מחמת חסרון כים או מחמת מצוה אסור גם ב"ט ונוסף עליו דבי"ט יש אוסרין אפי' מוקצה מחמת מיאוס וכ"ש מוקצה מדעת כיון ד"ש קיל ואתי לזלוזלי ביה החמירו וכל פרטי

דיניהם מבוארים בהלכות שבת בדיני מוקצה. ומי"מ מותר לטלטל מוקצה אפילו אנבים בשביל אוכל נפש אם צריך לאותו מקום ודוקא לטלטל המוקצה מותר אבל להשתמש במוקצה אפילו לצורך אוכל נפש אסור כן סתם הב"י בש"ע. אבל יש מתירין מוקצה ב"ט. ומי"מ נולד אע"ג דיש מתירין גם בזה מ"מ הכריע רמ"א דאף אותן המקילין במוקצה מ"מ כנולד יש להחמיר. ולפי"ו אין לטלטל עצמות שנתפרקו ב"ט (מ"ה ונמ"ל סימן תק"ו ומק"ט ומק"פ):

(ב) לפיכך מי שיש לו פירות ושאר מיני מאכל או עצים והקצם לסחורה לאוצר אסור לאכול או להשתמש ב"ט עד שיומינם מע"ט ויאמר מכאן אני אוכל או משתמש למחר ואם שכה לומר מעי"ט אעפ"י שאסור אז להסתפק ממנו ביו"ט ראשון מותר לומר ב"ט ראשון מכאן אני אוכל למחר ולא מקרי מכין מ"ט להבירו כיון שאינו אלא אמירה בעלמא ונ"ל דהנוונים שדרכן למכור תמיד הרי הוא כאלו אמר (סג). (עיי' ט"ז סי' תק"ט סס"ק ט"ו גסס רש"ל). ודוקא במוקצה סתם אבל במוקצה דבע"ה דיש להושי דלמא מטלטל ושביק כדלעיל כלל פ"ה וכגון תרנגולת העומדת לגדל ביצים בזה לא יכול להזמין מ"ט להבירו אא"כ זימן מעי"ט (ול"ל דלעיל כלל ע"ג סס"י כ"ק הוי הכנה יותר וכ"כ הט"ז דמ"ט הוי עונש דקול ול"ע דמ"ט מסי' ש"ג דיותר להתנות):

(ג) מי שיש לו פירות או בהמה מהוץ לתהום ואין לנות בתוך התהום כיון דאקציה בידים אפילו הביאן נכרי או שבאו מאליהן בתוך התהום אסורין משום מוקצה (סי' מל"פ):

(ד) ביצה שנולדה ב"ט אסורה אפי' בטלטול וכ"ש באכילה ואפילו נתערבה באלף כולן אסורין ואפילו ס' אם נולדה ב"ט ונתערבה באחרות כולן אסורין דהוי דישל"מ ואם נולדה ב"ט אחר שבת או בשבת שאחר י"ט אסורה מדאורייתא דסעודת שבת וי"ט צריך הכנה כדכתיב והכינו את אשר יביאו וכל ביצה שנולדה היום מאתמול גמרה לה ונמצא ש"ט הכין לשבת או להיפך ואם נולדה ב"ט א' של גלויות מותרת בשני מ"מ דא' חול אבל אם נולדה ביו"ט הסמוך לשבת אסורה בשבת וכן אם נולדה בשבת אסורה ב"ט של אחריה מדרבנן אבל הנולדה ב"ט א' של ר"ה אסור אף בשני דשניהם כיומא אריכא דמי ואם שבת אחר י"ט אסור גם בשבת (סי' תקי"ג) ונכרי שהביא ביצים ומסיה לפי תומו שנולדו מכבר במדינתו שמביאין הרבה וישכיהו ביצים לרוב אפילו הביא ביו"ט אחר השבת דאסור מה"ט מ"ט הא דלא אזלינן אחר הרוב בדבר שיל"מ אינו אלא מדרבנן וקיי"ל דבדרבנן נכרי מסל"ת נאמן (סג) ודין אם ליבנו מאכל בביצה שנולדה ביו"ט (ע' נקנוני סכמת אדם כלל כ"ג):

(ה) גיל דאם היה מונה מפתח של אוכלין בתיבה המיוחדת למעות ומונה בו מעות דהוי מוקצה כמו שבארנו בהלכות שבת בדיני מוקצה מותר להוציא התיבה כדי ליקח ממנו המפתח דהא מותר לטלטל מוקצה לצורך א"ג וכיון דמותר להוציא לצורך מותר גם כן להחזירו דהתירו סופן משום תחלתן:

(ו) עצים יבשים שראוי לבשל בהם י"א דמותר להשתמש בהם בכל תשמיש אפילו למאן דאוסר מוקצה ביום טוב וי"א דדוקא לבשל בהם או לצלות בו דהיינו שתדוב בו הבשר דמה לי לצלות בו או לצלות בנחלתו אבל להשתמש בו שאר תשמיש כגון לסמוך בו הקדרה או שאר דבר אסור דהא עצים ואבנים הוי מוקצים כדלעיל כלל ס"ה ולא נתנו ב"ט אלא להסקה אבל לא לשאר תשמישים אבל בעץ לח לב"ע אסור להשתמש בו (סי' תק"ג ונמ"ל סג):

(ז) אותו ואת בנו שנשפלו לבור מעלה את הראשון על מנת לשהטו ואינו שוחטו ומערים ומעלה את השני רצה זה שוחט רצה זה שוחט דמפני צער בע"ה התירו להערים אבל עכ"פ צריך לשהטו א'. ואם נשפלו בהמות אחרות שאינן אותו ואת בנו אעפ"י שאין שוחט א' מותר להערים כיון שכולן ראויין לשהטו (מל"פ):

(ח) אין מבקעין עצים מן הקורות שעומדים לבנין דהוי מוקצה מהמת חסרון כים ואסור לכ"ע. ולא מקורה שנשברה ביו"ט. אם היתה בריאה מעיד"ט אסור לכ"ע דאע"ג דבהמה בריאה שמתה מותר להמתירין מוקצה היינו דאדם מצפה

חיי אדם כלל קא קב הלכות יו"ט

שמא ישחמנו הרש שומה וקטן מה שאין בן בקורה דבודאי אין אדם מצפה שתשבר קורתו. ולהאוסרין נולד ביו"ט פשישא דאסור ולהאוסרין אף מוקצה ביו"ט אפי' היתה רעועה מעיר"ט וקרובה להשבר אפי' אסור וכן כל שבירי כלים אפי' היתה רעועה מיקרי נולד דמעיקרא כלי והשתא שבר כלי. ואם יש עליו תואר כלי כגון שבירי עריבה לצוק לתוכו מקפה יש מתירין אפי' נשבר ביו"ט מסיקין בו ויש אוסרין (סי' תק"א) וכיצד מבקעין נתבאר לעיל כלל פ"ג. וכלים שלמים אם אין לו עצי' די ספוקו (לח"כ עונך טעם כל משקית) או בכלים שנשברו מעי"ט מותר להסיק ואם הסיק בכלים אסור להפוך בהם לאחר שהודלק המקצת דאז הוי כשבירי כלים אא"כ ריבה עליהם עצים מוכנים ולכן עץ המיוחד לחתות בו האש שקורין (קאלענט) שנשבר אסור להסיקו דהוי שבר כלי (מ"א סז):

(ט) עצים שנשרו מן הדקל ביו"ט אין מסיקין בהם דה"ל נולד וגורו שמא יעלה ויתלוש (תק"ה) ואם נשרו ביו"ט מותר להסיקן בשבת ע"י נכרי ע"י ביטול ברוב (סימן תק"ו). שקדים ואגוזים שאכלם מעי"ט מסיקין בקליפיהם ביו"ט אבל אם אכלן ביו"ט אין מסיקין בקליפיהן דה"ל נולד דאתמול היו עומדים לאדם. גם אין להסיק עם האגוזים והשקדים עצמם אא"כ הם בקליפה שאין דרך כלל להניחם על האש משא"כ בכלים (סז וזמ"ה):

(י) לקח עץ שאינו מיוחד לשפוד וצלה בו בשר אסור לטלטלו אחר כך שאינו כלי אלא שומטו ומניחו בקרן זווית כדי שלא יזוק בו וזה מותר אפי' אין עליו בשר כלל אבל בשצריך למקום השפוד להעמיד שם קדרה מותר לסלקו דלצורך אינו מותר לטלטל מוקצה אפי' סתם עצי' דאסורי' אפי' לצורך גופו ומקומו (תק"ח):
(יא) דין פירות שהיו טמונים בבור ונפתח הבור או שפתחו נכרי מבואר בכלל סי' בסופו:

(יב) ליתן כלי תחת הדלף כדינו בשבת כך ב"ט ומבואר לעיל כלל סי' ומותר לכסות פירות או כדי יין או לבנים מפני הדלף (תקכ"ה):

כלל קב. דין עירובי חבשילין (תקכ"ד):

(א) יו"ט שחל להיות בע"ש לא יבשל תחלה לצורך השבת בקדרה בפ"ע דאע"ג דמדאורייתא בודאי מותר דהא אי מקלעי אורחין חזי ליה לאותו יום מ"מ מדרבנן אסור לכתחלה לבשל מ"ט לחול וה"ה לשבת ואע"ג שראוי להתיר לצורך שבת אף לכתחלה דלא גרע כבוד שבת ממה שהתירו לשחוט בהמה מסוכנת משום הפסד ממונו מטעם הואיל. מ"מ לא רצו חכמים להתיר אלא ע"י עירוב תבשילין דע"י העירוב נעשה כאלו התחיל כבר לבשל מעי"ט לשבת ועכשיו גומר כדי שיאמרו מה מ"ט לשבת אין מבשילין ק"ו מ"ט לחול:

(ב) מותר להניח עירוב זה אפי' בספק השיבה ואם כבר קיבל עליו יו"ט כגון שאמר ברכו או שהציבור כבר אמרו ברכו אסור להניח. ואם הוא בבה"כ ומתירא שיעבור זמן מנחה יתפלל מנחה ולא יניח ע"ת ויכול להקנות קמחו לאחרים כמו שנבאר. ונ"ל דאם הניח ע"ת קודם שהתפללו הציבור תפלת י"ח אע"ג שאמרו כבר ברכו עירובו עירוב (די' לסמוך על ראב"ן שכ"כ נס"י קס"ק ע"ט):

(ג) עירוב זה עושין בפת ותבשיל ואם עשאו בתבשיל לבד מותר:

(ד) שיעור התבשיל כוית בין לאחד ובין לאלפים. ויש אומרים לכתחלה צריך בפת כביצה:

(ה) צריך שיהיה התבשיל דבר שראוי ללפת בו הפת כגון בשר דגים וביצים (רמב"ם פ"ו) לאפוקי דייסא וכן מיני לפת וקטניות במקום שאין דרך ללפת בהן הפת וה"ה פירות מבושלין במקום שאין דרך ללפת בו:

(ו) בשעת הדחק שאין לו דבר לערב בו מותר לערב בדג מליח שקורין (הערינג) דקיי"ל מליח כרותח והוי כצלי (משנת פ"ו). ולי נראה דאין מערבין בו כלל אפי' בשעת הדחק אבל בדבר שהוא כבוש וראוי לאכילה מערבין בו:

(ז) כל אדם צריך לערב ואפילו ב' בעלי בתים הדרים בבית אחד אם כ"א מבשל לעצמו צריך לערב בפ"ע ואסור לסמוך על עירוב שעושה חבירו או על עירוב של

של גדול העיר. ומ"מ אם שכח לא מחמת עצלות אלא מתוך סדרתו או שהוא עם הארץ ואינו יודע איך מערבין או שסבר שיותר לסמוך על גדול העיר ונ"ל דכ"ש אם ביקש מחבירו שיעשה העירוב ג"כ בשבילו וחבירו זכה ע"י אחר היו עירוב אבל אם שכח מחמת עצלותו או אפי' לא מחמת עצלות אלא שכבר שכח ב' פעמים ונ"ל אפי' אם לא היו רצופין לא יכול לסמוך עוד על חבירו שעירב בשבילו דנקרא פושע וצ"ע:

(ח) כשרוצה לערב על אחרים א"צ לפרט אלא מניח סתם ואומר על כל הדרי' בעיר הזאת. וכל מי שהוא בתחום העיר יוצא בו אבל מי שהוא חוץ לתחום אפי' הניח עירובין תחומין אינו יוצא בו. אא"כ התנה עליו המניח בהדי' וגם הניח עירובי תחומין שיוכל לבוא לכאן דמסתמא אין דעתו על מי שהוא חוץ לתחום:

(ט) המערב בשביל אחרים אפילו לא הודיעו לו אלא ביו"ט מותר ובלבד שיודיעוהו קודם שיתחיל לבשל לצורך שבת:

(י) המערב לאחרים צריך לזכות להם ע"י אחר ואפי' על ידי בנו ובתו הגדול' אפי' סמוכים על שלחנו ועל ידי אשתו ולכתחלה זכה ע"י אחר ולא ע"י הסמוכים על שולחנו בין בנו ובין אשתו אבל אינו מזכה ע"י בנו ובתו הקטנים אפי' אינם סמוכים על שלחנו דירך כידו וגם ע"י קטן אע"פ שאינו בנו לא זכה לכתחלה ומ"מ אם אין לו אחר נ"ל דמותר לזכות על ידי קטן שאינו סמוך על שלחנו (וע' נס"מ סס"ו סעיף י' שכתב רמ"א דלדעבד סומכין על דכ"י המקיל ואם כן ה"ה נקטן שאינו סמוך על שלחנו מותר ל"א דהס"ס) אבל בתו כל זמן שלא בגרה לכ"ע אינו מזכה על ידה דידה כיד אביה:

(יא) צריך הזוכה להגביה העירוב ממקום שמונח שם טפח וחוזר ונוטלו מן הזוכה ומברך בא"י אמ"ה אק"ב וצונו על מצות עירוב ואומר בהדין יהא שרא לנא לאפויו ולבשוליו ולאטמוני ולאדלוקי שרגא ולמעבד כל צרכנא מ"ט לשבת לנו ולפלוני או לכל בני העיר ואם אינו מזכה לאחרים א"צ לומר לנו ולפלוני כו' ואם אינו מבין בלה"ק יותר טוב לומר בלשון שמבין:

(יב) אע"פ שהניח עירוב אינו יכול לבשל מ"ט ראשון לשבת ואפי' אם יהיה אונס שלא יוכל לבשל ביום ו' אמ"ה אק"ב וצונו על מצות עירוב תבשילין שיועיל אלא לבשל ביום ו' אבל ביום ה' לא התירו ומ"מ מי שלא הניח עירובי תבשילין קודם אכילה מותר להרבות באותו קדרה כמו שמבואר לעיל בדין הכנה מ"ט לחול ואפילו ב' מיני תבשילין בב' קדרות כדאי' שם אבל אם הערים לבשל ב' קדרות כדי שיותר לשבת אסור אבל אם עבר במזיד מותר וכן מותר לילך מבע"י להדר בנר דולק להפש איזה דבר ויניחנו דולק עד הלילה והחמירו במערים יותר מבמזיד שלעולם יעשה כן משאיכ במזיד שישים על לבו וישוב בתשובה:

(יג) נאכל העירוב או שנאבד קודם שהתחיל לבשל אינו יכול לבשל אא"כ גשתייר כזית ומ"מ אם התחיל כבר באותו תבשיל כגון שחתך הלפתות אע"ג שלא הניח עדיין הקדרה על האש וכיוצא בו שכבר התחיל ללוש הלבבות וכן שהתחיל ללוש העיסה מותר לבשל אותו תבשיל ולאפות אותו עיסה. ולאחר שהכין כל צרכי שבת יכול לאכלו ולכתחלה יניח אותו ללחם משנה:

(יד) מי שלא עירב אסור לבשל ולאפות ואפי' להדליק נר אסור רק נר אחד וכשם שהוא אסור לבשל כך אחרים אסורים לבשל לו אפילו בביתם ואין תקנה אלא שיתן קמחו ותבשילו לאחרים שערכו במתנה ואז מותרים לבשל בשבילו אפי' בביתו וצריכין הזוכים במתנה לקנות במשיכה דוקא אבל לא בק"ס דאין מקנין ביו"ט ואם אין שם אחרים שערכו מותר לאפות בצמצום פת א' ולבשל קדרה א' ולהדליק נר א' וכן אם אינו רוצה להקנות לאחרים. המתענה ביו"ט אסור לבשל לאחרים אפילו משרתת דכיון דאסור לבשל לצורך עצמו אסור לבשל לאחרים ואם הוא ביום ו' אסור לבשל לצורך שבת ג"כ אפי' ע"י ע"ת כיון דאסור לבו ביום אבל אחרים אופין ומבשילין לו ע"י ע"ת (סס ונמ"א):

(טו) אם הפריש תבשיל לעשות בו ע"ת ולא אמר נוסח בהדין יהא שרא דינו כאלו לא עירב דכיון דתקנו חכמים ע"ת כדי שיברור מנה יפה לשבת ולכן העיקר הוא האמירה ומ"מ נ"ל דלא יברך נכדעת רש"ל וע"ז ור"ה לזה נפ"ד מס' מעשר

חיי אדם כלל קב קג הלכות יו"ט

שני מ"ז המורה מעשר שני ולא קרא שם כ"י אומר דיו וק"ל כותיה. אך ל"ע מסימן תי"ו לאס עירב ולא אחר כלום לאינו עירוב כמ"ש שם המ"ל בשם רש"א והוא גמ' ערוכה ערובין ל"ק וז"ל דשם לא מיקרי עסוק בראיתו ענין וכ"ז בשתק ולא אחר כלום אבל אם אחר כוסס אחר גרע משתיקה כדליתא בקדושין 97 ו' ומ"מ אם אחר שכוונתו היתה לשם עירוב תבטליון כ"ל דמהכי) אבל אם אמר בהדין יהא כו' אבל לא בדרך יצא דברכות אינו מעכב. עם הארץ ישמעה ואמר במקום בהדין כו' לבשולי אמר בהדין יהא שרא לעילוי כו' נוסח של עירובי הצירות נ"ל בדיעבד והוא דר' יהודי שאין שם מי שזכה לו כיון שהפריש עליו מע"ש לע"ת מותר לבישל וכדאי הוא הר"ש לסמוך עליו:

(טו) אם חל י"ט יום ה' ויום ו' וזכר ביום ה' שלא עירב יכול לערב בתנאי ויאמר אם היום קודש איני צריך לערב ואם היום חול בעירוב זה יהיה מותר לבשל כו' ומברך בתחלה ולמחר א"צ לומר כלום אבל בראש השנה ק"ל דשתיהם קדושה א' להומרא ולא מהני תנאי:

(יז) אפילו אם הניח ע"ת אין מערבין בע"ש לא עירובי תחומין ולא עירובי הצירות דמהו כמתקן דע"ת אינו מתיר אלא צרכי סעודה ואם חל י"ט של גלויות יום ה' ו' וזכר ביום ה' יכול לערב ע"ה בתנאי אבל עירובי תחומין דהוי מקנה רשותא אסור ואפילו מספק (תקכ"ח):

(יח) המניח ע"ת ועירובי הצירות כולל בברכה א' ומברך על מצות עירובין לשון רבי' ולני שיאמר על מצות ע"ת וע"ה ואומר בהדין יהא שרא לנא לאפווי כו' ולמלטל מבית להצר כו' (ח"ר בשם ס"ג כס"י ט"ה):

כלל קג. דין יו"ט שני של גלויות ודין רפואה ביו"ט (סי' מ"ז):

(א) בני א"י אין עושין פסח ושבעות וסוכות אלא יום א' יו"ט חוץ ר"ה דבכל א"י היו יודעין בזמן המקדש אימתי קבעו ב"ד ראש חודש שזכיף כשקדשו החודש היו משלחין שלוחים בכל מקום להודיע אימתי נקבע ובאותן מקומות היו עושין תמיד רק יום א' יו"ט. ולכן גם אחר החורבן כיון דאנו בקיאין בקביעה דירחא כמו שתיקן ר' הלל הנשיא בנו של רבי יודא הנשיא (ע' במכ"ג מלות לרמב"ם ומכ"ג מלות ק"ג) ולכן עושין רק יום א'. אבל בכל הגולה הם מקומות שלא הגיעו לשם שלוחי ב"ד. ולכן אפילו כשהמקדש קיים היו צריכין לעשות תמיד שני ימים מהמת ספק שלא ידעו אימתי היה ר"ה. ולכן אעפ"י שאנו בקיאין בקביעה דירחא התקינו חז"ל שלעולם צריכין אנו לעשות שני ימים וכל שאסור בראשון אסור בשני ומגדלן למי שמולול בו ואין חילוק בין ראשון לשני אלא לענין מת כמבואר בחיבורי חכמת אדם בחל' אבילות (מ"ז):

(ב) כל דיני הרפואה ביו"ט דינו כמן בשבת כמן שמבואר הכל בכלל ס"ט ודוקא ביו"ט ראשון אבל ביו"ט שני אם יש לו חולי הכולל כל הגוף או אפי' חושש באחד מאיבריו שע"ז הרגיש הצער בכל הגוף מותר לישראל בעצמו לעשות מלאכה דרבנן חוץ מיו"ט שני של ר"ה שדינו כיו"ט א' דקדושה א' היא ודוקא שבות דרבנן מותר ע"י ישראל ביו"ט ב' אבל מלאכה דאורייתא אסור ע"י ישראל אפי' ביו"ט שני:

(ג) בני א"י שבאו לח"ל אסורים לעשות מלאכה ביו"ט שני אם הגיעו למקום שיש שם ישוב של ישראל ואם הוא תוך התחום הוי כאלו הוא בתוך העיר ואפי' דעתו לחזור דאף על גב דבשאר דברים כל שדעתו לחזור שרי לעשות בצנעה מלאכה שאני דלעולם אי אפשר לעשות בצנעה (תוס') ועוד כיון שזה הוא מנהג גדול שפשיט בכל הגולה כולה אין לפרוץ בו גדר. ולכן אפילו מה שאפשר לעשות בצנעה אסור (בעל המאור) וכל זמן שלא הגיע לישוב אפי' אין דעתו לחזור מותר לפי שעדיין לא הוקבע להיות כמותן. אבל אם הגיע לישוב אפי' לישוב נכרי כיון שאין דעתו לחזור נעשה כמותן ואסור בין במדבר בין בישוב. וכל חוץ לתחום אין נותנין עליו הומרי מקום שהלך לשם דכל חוץ לתחום הוי כלא הגיע לישוב (כ"ל כ"ט) ולכן אם דעתו לחזור מותר לעשות ואם אין דעתו לחזור עדיין לא הוקבע להיות כמותן (ס):

קנה חיי אדם כלל קנ קה הלכות יו"ט

(ד) בני איי שבאו לה"ל ועשו מלאכי אין מנדין אותו אבל ראוי למונעו ולהחמי' עליו ובבקר קודם שיכנס לבהכ"נ יניח תפילין ויקרא בהם ק"ש דהקורא ק"ש בלא תפילין כאלו מעיד עדות שקר ואח"כ יכנס לבהכ"נ ויתפלל עמהם תפילת י"ח בלחש ומשום שיש ב"ה יותר אריכות מתפלת יו"ט כדי שלא יהיה היכר ותחיל להתפלל קודם שיתחילו וילבש בגדי יו"ט וכשהלל יו"ט שני בע"ש מותר לבשל לשבת בלא עירוב ובלייל שני של פסח לא יברך הברכות שמברכין על הסדר לא קידוש ולא אשר גאלנו ולא על הלל ולא על מצה ומרור ויאמר הגדה כקורא בתורה ועל כוס א' יברך בפה"ג ויכוין לפטור גם כוס ב' וכן יכוין בכוס של ברכת המזון ואם הוא בחדר בפני עצמו לא יסדר הסדר כלל וכל זה שדעתו לחזור. וכל שאין דעתו לחזור אעפ"י שאשתו נשאת שם הוי כאין דעתו לחזור. והעוקר דירתו עם אשתו מא"י לח"ל אעפ"י שדעתו לחזור דינו כאין דעתו לחזור (סס זמ"ב):

כלל קד. דין שמחה יו"ט (סי' מקכ"ט):

(א) כשם שמצווה לכבד שבת ולענגו כך כל ימים טובים שנאמר לקדוש ה' מכובד וכל יו"ט נאמר בהן מקרא קדש ולכן אסור לאכול בע"ש ממנה ולמעלה כמו בע"ש שזהו מכלל הכבוד כדי שיאכל סעודת יו"ט לתיאבון מיהו אם ע"ש שבת יכול לקיים ג' סעודות ויאכל מעט פת ולכתחלה יעשנה קודם מנחה קטנה ובדיעבד מותר עד הלילה. וחייב לאכול פת ב"ט בערבית ושחרית ולקדש על היין וקידוש זה לכ"ע אינו אלא מדרבנן. וחייב לבצוע על ב' ככרות כמו בשבת וירבה במאכלי' כפי כחו שהרי חייב בשמחה ואם לא אכל בלילה יקדש ביום קידוש של לילה: (ב) חייב אדם להיות שמח וטוב לב הוא ובניו ואשתו וכל הנלוים עליו שנאמר ושמחת בהגך וישמח כ"א בראוי לו כיצד הקטנים נותן להם אגוזים ומגדנות והנשים קונה להם בגדים ותכשיטים כפי ממונו והאנשים בבשר ויין וחייב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה ושאר עניים האומללים אבל אם אינו מאכיל לעניים עליו נאמר וזריתי פרש על פניכם פרש הגינם ובוזרר מאריך מאד בעונש הדין ר"ל: (ג) אעפ"י שהאכילה והשתיה מצוה מ"מ לא ימשוך בו כל היום אלא מתפללין וקורין ואוכלין והולכין לבית המדרש וקורין ושונן ומתפללין מנחה וחזרין לאכול ולשתות:

(ד) כששמח ברגל לא ימשוך בשחוק וקלות ראש שאין זה שמחה של מצוה אלא שמחה של הוללות וסכלות ולא נצטוונו על ההוללות אלא על שמחה של מצוה ושיש בה עבודת יוצרנו שנאמר תחת אשר לא עבדת את ה' א' בשמחה ובטוב לבב. הא למדת שהעבודה בשמחה וא"א לעבוד את השם משחוק וקלות ראש: (ה) כל איש ואיש חייב להשיגח על בני ביתו וכן ב"ד מחויבין להעמיד שוטרי' ברגלים שיהיו מסבבין ומחפשיין בגנות ופרדסים ועל הנהרות שלא יתקבצו שם אנשים ונשים וכן בביתם שלא יתערבו אנשים ונשים שמא יבואו לידי עבירה (ויאסר שלכן סמך הססוק נפי' קדושים אל מחלל נמך וסמך לו את עבמותי משמרו) אלא יעבדו את ה' בשמחה:

כלל קה. דין תחומין:

(א) כבר בארנו בהל' תחומין שכשם שאין אדם רשאי להלך בשבת יו"ט אלא אלפים אמה כך כליו ובהמתו אין יכול שום אדם להוליכם חוץ אלפים אמה של בעליהם ואם ערבו בעליהם לרוח א' אין שום אדם יכול להוליכם לרוח אחרת אפי' פסיעה א' במקום שאין הבעלים יכולים לילך (סי' מקכ"ט):

(ב) ולכן מי שהיה לו פירות מופקדים בעיר אחרת רחוקה ממנו וערבו בני אותה העיר לבא אצלו לא יביאו לו מפירותיו שפירותיו כמוהו ודוקא כשייחד להם קרן זוית אבל אם לא ייחד להם הרי הם כרגלי זה שהם מופקדים אצלו. ודוקא כשלא קיבל הנפקד שמירתן אלא שייחד לו קרן זוית והם ברשות המפקד אבל אם הם ברשות הנפקד בשמירתן שהוא מחויב לשמור הם כרגלי הנפקד ואם ערבו

חיי אדם כלל קה קו הלכות יו"ט וחובה"מ

מותרין הם להביאו לו אבל אם עירב בעל הפירות לא מהני שהרי הם ברשות הנפקד (ט"ז):
 (ג) שאר דיני תחומין ביום טוב עיין לעיל בדין תחומין בשבת דשבת וי"ט שוין בזה:
 (ד) דין מת ב"ט מבואר בחיבורי חכמת אדם כלל ק"ע:

הלכות חול המועד.

כלל קו. דין מלאכות חוה"מ בכללן:

(א) חול המועד אסור במקצת מלאכות ומותר במקצתן (עיין רי"ו כתיב ל' ק"ה כללים גזה) לפי צורך הענין שהיה נראה לחכמי' להתיר ויש מגדולי הפוסקי' דס"ל דמלאכה בחוה"מ אסור מדאורייתא כל שאינה צורך המועד או דבר האבד ויש מגדולי הפוסקים דס"ל דאינה אלא מדרבנן. ומ"מ החמירו חכמים בעונש זה יותר משאר איסורי דרבנן ואמרו המחלל את המועד היינו חז"מ כאלו עובר כיום ואמרו עוד המבזה את המועדות אעפ"י שיש בידו תורה ומע"ט אין לו חלק לעה"ב והמבזה ר"ל שאינו מכבדו במאכל ומשתה וכסות נקיה ולכן כל אדם חייב לכבדו לפי כחו וללבוש בגדי שבת (ס' תק"ל):

(ב) כל מלאכות שהם לצורך אכילה במועד אעפ"י שאסורה ב"ט כגון הקצירה והפחינה והצירה מותר בחז"מ ולא עוד אלא שמותר לכתחלה להמתין ולכוין לעשותם במועד (מ"א סימן תל"ג סק"א):

(ג) דבר שאינו צורך א"ג והוא לצורך המועד ואינו דבר האבד כגון שצריך לבגר למועד מותר מעשה הדיוש אבל לא מעשה אומן כמו שנבאר במלאכת תופר ובונה (תקמ"ב):

(ד) ואם היה דבר האבד כגון שנפל כותל ביתו הסמוך לר"ה ואם לא יבנהו יגנבו כליו מותר אפילו מלאכת אומן וכן כיוצא בזה ומ"מ כל מה שיכול להקל בטרחה יעשה (ס' תקל"ו ותק"ח) ולא נקרא דבר האבד אלא כשעיקר הדבר נפסד אבל בשביל מעט תוספת קלוקול לא מקרי דבר האבד ולכן אסור לתקן מלבושיו ומנעליו אעפ"י שיתקעו מעט יותר אבל אם יתקעו ויתקלקלו הרבה מותר דהוי הפסד גדול (ס' תקמ"א ט"ו) ומ"מ ישנה קצת (כ"ה):

(ה) ספק דבר האבד מותר ולי נראה שיעשה על ידי נכרי (ס' תקל"ו):

(ו) מלאכה גמורה אפי' לא יהיה בנמצא אחר המועד כגון ללקוט פירות לצורך אחר המועד אסור ואע"ג שיהיה לו ריוח מזה דאעבורי רווחא לא מקרי פסידא אבל לקנות ולמכור כיון שאין זה מלאכה גמורה אם אינו בנמצא לאחר המועד מותר לקנות ולמכור (תקל"ג ס"א ס"ק ו' וסימן תקל"ט) וכיון דמותר לקנות אעפ"י שצריך לעשות כלים לזה כגון שקונה יין וצריך לחביות והוי מלאכה גמורה מי"מ מותר (ס' תקל"ט סעיף ט'):

(ז) כל המלאכות שהם לצורך המועד כשעושיין אותן אומניהם כגון הציידים והטוחנין העושיין רבים למכור בשוק צריכין לעשות בצנעה שלא יהיה נראה שעושה לצורך חול כגון שעושים הרבה (ס' תקל"ג):

(ח) צרכי רבים מותר לעשותם בחז"מ ויש בזה ב' התירים (א) במעשה הדיוש אפי' א"צ עתה במועד (ב) מעשה אומן דדוקא אם צריך לה במועד. ובבי התירים אלו מותר אפי' כיון מלאכתו ובפרהסיא ובטורה. דכל צרכי רבים אינם נגמריין אלא בשעה שהם בטילים ומתחברים כלם ואם לא יעשו עכשיו יתבטל הדבר ולכן אם יש להם מנהיג שהרשות בידו לעשות לבדו אסור לעשותו במועד. ולכן מותר לתקן הדרכים להסיר המכשולות ולציין הקברות מפני כהנים ולתקן המקואות. ובורות ומעיינות של רבים שנפל בהם עפר ואבנים מותר לתקנם אפי' אין רבים צריכים להם עתה כיון שאינו מעשה אומן אבל לחפור בורות מחדש שהוא מעשה אומן דוקא אם רבים צריכים להם עתה מותר ואם אין צריכים להם עתה לא יעשו.